VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL X. Nr. 8 AUGUST 1943

Anul X August 1943 Nr. 8

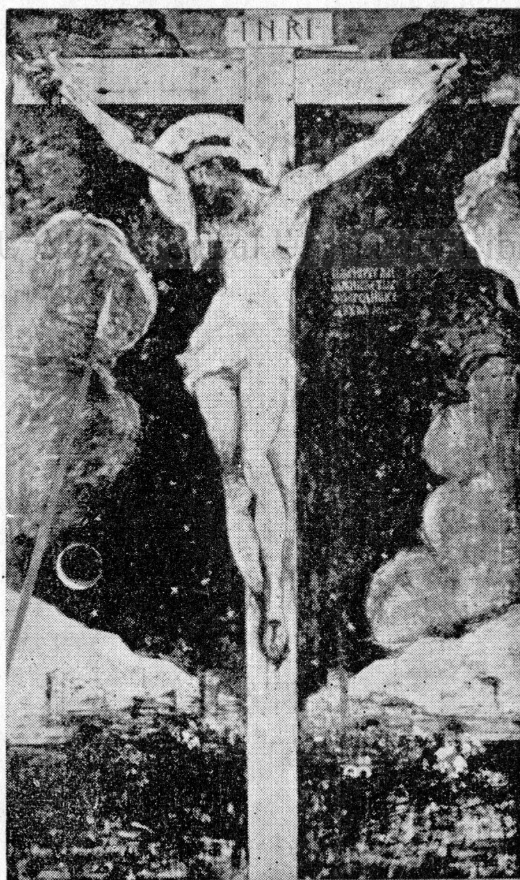
VIAȚA ILUSTRATĂ

SLUJBAȘI ȘI MISIONARI

de Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

Noțiunile adesea se confundă, mai cu seamă în practică. Și totuși câtă deosebire.

Slujba este un ram de activitate omenească cu obiect bine stabilit, legată de timp și remunerată corăspunzător. E satisfăcută când cel ce o împlinește are priceperea și cunoștințele de specialitate, precum și conștiința datoriei în orele stabilite. Este un slujbaș corect, bun, când cel angajat știe rostul lucrului încredințat, muncind orele prescrise.

Eustațiu Stoenescu: Hristos pe cruce

Slujba nu angajează puterile omenești în totalitatea lor și absolut pentru întreaga viață. Ocupă numai parțial îndeletnicirile individului. Privită în practica contimporană, valoarea i se cântărește, nu în ceea ce este ea în ființă, ceea ce reprezintă pentru viața umană, ci prin ceea ce aduce. Astfel că practic este invertită însăși valoarea ființială a slujbelor. Orânduirea lor reprezintă mai mult o scară a beneficiilor materiale, indiferentă față de valoarea lor intrinsecă.

De aceea a râvni după o slujbă mai înaltă, echivalează cu a năzui după o remunerație mai mare. Astfel mijlocul care își are rostul numai de a face posibilă împlinirea unei slujbe, devine el însuși scop.

Misiunea este și ea la rândul său un ram de activitate omenească, având un obiect precis, dar fără a fi condiționată de timp și remunerație. Mobilul ei este dragostea de a munci într'o direcție, această dragoste de muncă angajează toate puterile fizice și psihice, umple întreg sufletul. Ea nu ține cont nici de ore prescrise, nici de răsplată. Scopul ei este împlinirea în condiții cât mai bune, cu rezultate cât mai largi.

Misionarul este un creator în domeniul în care activează. El nu trebue supraveghiat, nu trebue stânjenit prin programe rigide, ci încurajat și susținut în năzuințe. El își face din obiectul activității sale un ideal de viață. Și întrucât puterile îi permit află și uzează și de mijloacele cele mai potrivite care-l duc spre acest ideal. El nu-și schimbă obiectul activității, ori cât de ademenitoare ar fi altele, fie prin ușurința lor, fie prin beneficiile lor momentane. Indură cu resemnare toate neajunsurile, luptă împotriva tuturor piedecilor cari i se pun în cale, nu dispereează nici odată.

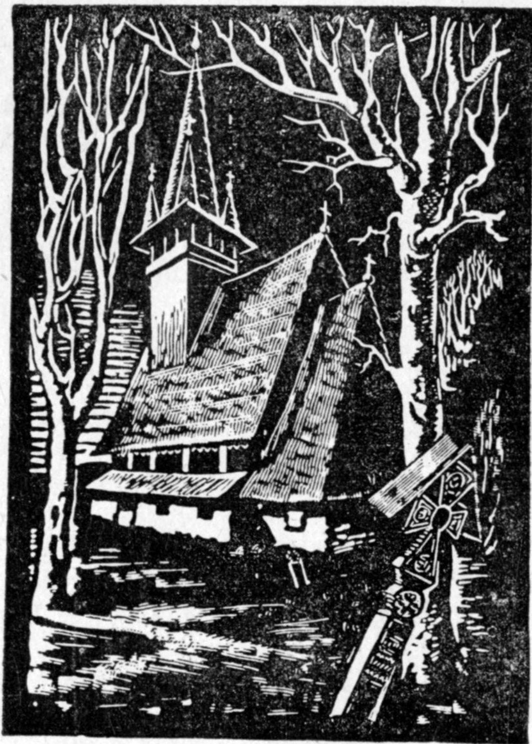
Misionarul așadar este un slujbaș de calitate superioară, adevăratul promotor al valorii de care se îngrijește. Cu cât mai mulți misionari și mai puțini slujbași în orice ram al activității omenești, cu atât mai bine. Ei singuri asigură progresul vieții. Ei sunt eroii în lupta spre desăvârșire.

Stadiul de evoluție culturală al oricărei

epoci istorice se cântăreşte după numărul misionarilor şi valoarea obiectului pe care-l slujesc.

Avem misionari în toate domeniile vieţii omeneşti. Misionari în ştiinţă, în domeniul dreptului, în viaţa politică, în arte, în educaţie în strategia militară, în viaţa religioasă etc.

Misionar este medicul, care îşi pune ştiinţa în slujba sănătăţii omeneşti, coborând în mijlocul sărăcimei, care nu-l poate plăti, jertfindu-şi averea proprie, clipele de repaus, sănătatea chiar; misionar este omul de ştiinţă, care-şi jertfeşte anii vieţii în cercetări continue, pentru a scoate la iveală adevărul, sau pentru a smulge naturii vreo taină, sau pentru a pune în slujba omenirii vreo putere necunoscută încă uşurând viaţa; misionar este omul de stat, care neobosit cercetează legile, adaptându-le la formele vieţii, care nivelează desbinările între clasele sociale, preîntâmpinând conflictele, asigură cu preţul celor mai grele sbuciumări liniştea şi armonia între cei pe care-i conduce; misionar este dascălul care din catedră îşi face amvon de sfântă şi înţeleaptă propovedanie, modelând sufletele tinere după chipul omului ideal şi care el însuşi, prin exemplul său de viaţă, se face un model

V. Ivanoff: Ardeal

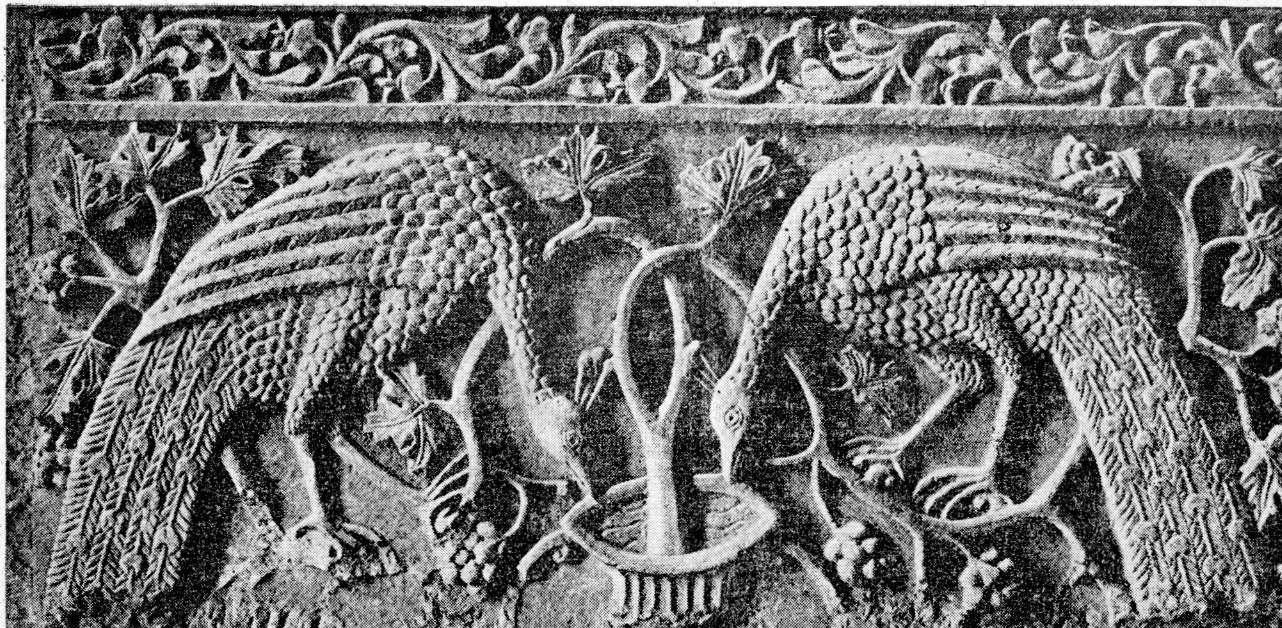
demn de urmat de cei mai mici; misionar este preotul plin de dragoste faţă de păstoriţii săi, care cu cuvântul şi pilda coboară pe Hristos în mijlocul parohiei, indiferent greutăţile cu cari trebue să se lupte.

Orice tărâm de activitate abea vegetează când este servit numai de slujbaşi ai lefii şi beneficiilor.

Viaţa religioasă prin structura ei complicată, prin gingăşia ei firească, nu poate fi promovată decât numai de misionari. Ea încontinu trebue îndrumată şi animată, încontinu trebue să toarne noui forme de viaţă, orientate după natura atât de diferită a fiinţelor umane şi după împrejurările diferite de viaţă.

Ea nu cunoaşte răgazuri cari pot fi susţinute cu slujbaşi. Ea este trăire ce trebue alimentată din om în om, alt ipostas nu cunoaşte. Căci într'un moment dat ori este cineva viu, trăind pentru realităţile religioase, ori este mort dispreţuindu-le. Răspunzător pentru căderea cuiva din viaţa religioasă, este nu numai el personal, ci şi acela căruia i s'a dat în grije paza şi promovarea ei, adecă preotul. De aceea a concepe preoţia ca o slujbă, încadrată strict într'un program, cu anumite ore de lucru, orientată după cvantumul lefii este un non sens. Când cineva îşi pune viaţa în slujba semenilor pentru a-i conduce pe urmele lui Hristos, trebue să ştie, că-şi i-a pe umeri o sarcină cu îndoite şi grele răspunderi şi în faţa oamenilor şi în faţa lui Dumnezeu. Porneşte la drum de misionar, nici decum la drum de căpătuială. In acest drum tot ceeace nu intră în apostolatul creştin, rămâne o pată, care mărindu-se îl face nevrednic şi de numele ce-l poartă şi de stima oamenilor.

Greutatea zilei, desigur, pretinde râvna cât mai multor misionari în toate direcţiile, dar în primul rând misionari ai duhului creştin. Orice om de bine, voind, poate deveni un misionar. Să nu lipsească această voinţă nici unui slujbaş conştient, cu atât mai puţin preoţimii. Societatea însaşi poate impune această voinţă, încurajând şi înconjurând cu toată dragostea şi cinstea pe misionari. Îi poate forma prin îndemnul şi pilda cuminte. Aşteptăm dela societatea noastră această înţelegere a situaţiei.

IN ȚARINA COPILĂRIEI MELE*)

de V. SĂMĂRTINEANU

In pacea căminului firul basmului începuse să se deșire domol. Mi-am aprins o țigară și am învârtit comutatorul electric. Se făcuse întunerec în cameră. Prin găurile ușei dela sobă răzbăteau timid eșarfe de lumină roșietică, dând interiorului un aspect de feerie. Totul era prielnic pentru o evadare în fantastic și inimile noastre băteau acum sincronic sub aceleași materiale fulgurații ale vrajei pe care ți-o dau toate aventurile imaginației spre tărâmul de lumină al poveștilor. Fără să vreau, îl ademenisem pe copil în forul gândurilor mele intime. Il prinsesem în mrejele ierburilor mele amare. Și 'n seara aceea, care venise cu lacrimi pentru mine, trebuia să se întâmple această neverosimilă și ireverentă etalare lăuntrică: să-i desvălui lui Dănuț Opreanu propria mea dramă sufletească, escamotată sub velurul magic al unei povești. Intr'un moment de mare dezolare sufletească, am cedat insistențelor copilului și i-am fluturat sub ochi această viziune fascinantă a țarinei cu ierburi amare. Căci mai mult decât gestul imperativ al copilului care-și pretindea cu tenacitate povestea lui din fiecare seară, ceeace m'a adus la acest impas al marilor dileme, a fost propria mea dorință de a-mi înfrăți în durere sufletul cu sufletul unui copil, de a-mi vindeca aleanul cu harul care se ridică din sufletul unui copil atunci când îi împărtășești și lui poverile sufletului tău. Am explorat atâtea adâncuri, atâtea zăcăminte sufletești. Dar nici unul din ele, nu mi s'au părut atât de luminoase, atât de odihnitoare ca ale copiilor. Nu mi-a trecut însă niciodată prin minte ideia stranie de a-mi rezema fruntea ostenită pe prispa de lumină, pe vatra de văpae din sufletele acestor vlăstare plăpânde. Cât de mare, cât de adâncă trebue să fi fost surparea mea lăuntrică în seara aceea pentru a mă lăsa prins în orbita acestei ciudate ispite de a împărtăși lui Dănuț Opreanu, ca să mă ușurez, o parte din suferințele mele sufletești! A fost o obsesie cumplită, terifiantă. Privirile caste ale copilului erau ațintite asupra mea interogativ, hipnotic. Imi era cu neputință să le mai pot eluda acum. Am epuizat, persuasiv și cu multă abilitate, un întreg arsenal de argumente pentru a-l determina să renunțe la această plimbare temerară prin țarina ierburilor mele amare. Dar toată truda mea a fost irosită zadarnic. Copilul a rămas infexibil și s'a prins cu o

*) Fragment din volumul „Am căutat ierburi amare."

putere invincibilă de acest vehicul miraculos al povestei care avea să ne ducă pe amândoi în defileul ultimelor desnădejdi. Și totuși, am stat din nou în cumpănă. Nu puteam comite o asemenea fărădelege. Conștiința mea a protestat. Inima mea a ezitat. Nu puteam să poleiesc sufletul acestui copil cu mucegaiul amărăciunilor mele, să-l mânjesc cu mâna mea însângerată de ilot. I-am dat suflet din sufletul meu, i-am spus toate sucuriile mele, toate fericirile mele. Dar nu-i voi putea împărtăși și suferințele mele. I-am pus aripi de Icar, ca să ajungă pe ultima treaptă a dimineții. De ce să-l cobor acum de pe culmile acestea de lumină în văile întunecate ale durerilor? Ne-am prins amândoi în atâtea rânduri, cu sufletele înfiorate, de stăvilarele cerului. De ce să ne coborîm acum în vadurile lacrimilor? Nu. Nu se poate potoli o inimă avidă de copil cu povestea ierburilor mele amare. Ar fi o eroare. O agresiune săvârșită împotriva copilului cu suflet de înger. E prea fragil razemul sufletului său pentru durerile mele, pentru revoltele mele. Voi pătrunde în sufletul lui fraged ca un uragan cu gândurile acestea negre cari mă macină atât de crud.

Iana: Visul pruncului Iisus

I l-am zidit cu mireasma rugăciunilor și am făcut din ele o minunată poemă de lumină. De ce să îl destram acum cu seva ierburilor mele amare? Nu vreau să-i aud plânsetul în noaptea aceasta. Nu vreau să-l sărut, înainte de a merge la culcare, cu buzele acestea de argilă pe cari mai stărue, în toată macabra lor sfidare, aburii întunerecului. Nu mi se va putea ierta niciodată această ineptă, această deplasată supralicitare a suferințelor mele care ar strivi toate exuberanțele lirice din sufletul acestui copil. Ceva s'a rupt în adâncurile mele în seara aceasta. Și poteca albelor făgăduințe s'a întunecat din nou. Dar ca totdeauna, am găsit și de data aceasta în mine însu-mi puterea de resemnare și de echilibrare spirituală. M'am închis în mine ca într'un cerc de foc. Am înăbușit strigătele mute ale durerilor care dogorau în mine. Mi-am stins craterul inimii incendiate. Și din nou mi-am pus nădejdea în Dumnezeu și ajutorul Său. Mă voi împăca cu Dumnezeu prin suferință, prin ispășire, prin zăvorîrea acestor clipe de restriște și de încercare în inima mea.

Cea mai superioară și mai augustă concepție de viață nu va putea fi validată niciodată decât pe calea aceasta a suferinței care duce la o reconciliere sigură cu Dumnezeu. Voi cere lui Dumnezeu să coboare harul Său peste sufletul meu rece de dureri. Căci nu l-am tăgăduit încă pe Dumnezeu, iar conjurația oamenilor nu l-a putut pulveriza în sufletul meu. Am o credință care mută munții din loc. O credință care este un dar al lui Dumnezeu, dar și rodul strădaniilor mele. Gustând din suferință, nizuesc, ori cât ar fi de târziu, să-mi recuperez fericirea pierdută și să-mi îmbrac sufletul într'o armură invulnerabilă. Binecuvântată fie, deci, seara aceasta care a venit cu lacrimi pentru mine! Mâine mă voi întoarce la lucru în fabrică cu sufletul deplin vindecat. Dumnezeu este totdeauna limanul celui apăsat, iar harul Său vindecă orice rană sufletească. Eram legat de mâini și de picioare prin propriile mele păcate, prin propriile mele greșeli. Acestea m'au crucificat în infernul din fabrică mai mult poate decât ostilitatea și răutatea oamenilor. Eram ca un condamnat care nu poate vedea lumina soarelui decât prin zăbrelele închisorii. Dar eu singur purtam cea mai mare parte din

vină. Regimul acesta de severă asceză mi l-am aplicat eu singur. Eu singur am alergat la răspântia aceasta a suferinţelor. Nu m'aş face ridicol în faţa acestui copil cu exhibiţia suferinţelor mele, chiar dacă le-aş ascunde sub vălul fermecat al poveştilor? Nu. In seara aceasta îţi voi spune totuşi o poveste, aşa cum ai dorit tu. Dar nu povestea ierburilor mele amare. Imi voi spune povestea bucuriilor mele lăuntrice. Voi aduce un prinos, o caldă închinare copilăriei mele neuitate. Nu te voi duce în ţarina ierburilor mele amare, cum ţi-am promis. Te voi duce în ostrovul copilăriei mele, în luncile copilăriei mele, între fluturaşii copilăriei mele. Iţi voi picura în suflet tot seninul şi tot farmecul copilăriei mele. Toată simfonia fericirilor mele netrecătoare. Nu-ţi fie frică, copile! N'am să te port peste hăuri. N'am să te duc în jungla cu pantere. Te voi duce în grădinile lui Dumnezeu al cărui slujitor vei fi odată. Vom umbla desculţi, cu tălpile goale. In grădinile lui Dumnezeu, în grădinile copilăriei mele, nu sunt insecte veninoase, nici spini. Ne vom umplea braţele cu florile cari cresc şi strălucesc în aceste grădini ca nişte pietre nestemate. Vom asculta trilurile privighitorilor. Vom culege amândoi smeură din pădurile copilăriei mele şi ne vom odihni în luminişul poenelor. Să vezi, copile drag, cum freamătă pădurea copilăriei mele sub boarea zefirurilor estivale! Vom umbla prin lanurile cu spice de aur şi mac roşu, prin mirişti, pe răzoare însorite şi pe ogoarele cu brazdă reavănă. Soarele nu apune niciodată în luncile copilăriei mele şi cântecul nu încetează niciodată în vadurile cu apă cristalină. In luncile copilăriei mele nu sunt trăznete şi furtuni. Noaptea e senină şi calmă. Stelele sunt înşirate pe cer ca un candelabru uriaş de mâna nevăzută a lui Dumnezeu, iar luna aruncă rotocoale de lumină argintie în calea noastră. Răsuna luncile copilăriei mele de cântec, de veselie, de viaţă. Să plecăm, copile! Ne cheamă luncile copilăriei mele, ca un corn vrăjit. Să rătăcim toată noaptea prin ele şi să ne întoarcem în zorii zilei acasă cu frunţile rourate de harul lui Dumnezeu, cu sufletele miruite de lumina veşniciei. Nu-ţi fie teamă! N'am să te scot din hotarele copilăriei mele, din ostrovul bucuriilor mele. Aici vom da de urma paşilor lui Dumnezeu. Ne vom astâmpăra setea din apa izvoarelor cu susur misterios de dulce. Şi cufundându-ne sufletele în necuprinsul firii, vom cădea amândoi extaziaţi în genunchi şi-i vom spune lui Dumnezeu: „Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne! Cerurile spun mărirea Ta şi facerea mâinilor Tale o vesteşte tăria!“ Sărman copil! Ai vrut să mergi cu mine în ţarina ierburilor mele amare. Ar fi fost o plimbare prea hazardată pentru tine. Ţarina ierburilor mele amare se întinde dincolo de hotarele acestei copilării şi este plină de stafii. Să ne oprim la poarta acestei ţarini, copile scump. Sufletul tău nu poartă stigmatele păcatului şi n'are nimic de ispăşit. Numai sufletul meu are nevoe de seva ierburilor amare...

Maria Pillat-Brateş: Floarea soarelui

Şi'n seara aceia am închis genele lui Dănuţ Opreanu cu basmul copilăriei mele.

– Asculţi, iedule?

– Ascult, unchiule Geo.

– Am să-ţi spun povestea pe scurt. Sunt obosit şi mâine dimineaţă trebue să mă scol de vreme ca să plec la fabrică. Ţi-am spus că-i vorba în această poveste despre un copil în sufletul căruia Dumnezeu a pus adevărul Său, a pus duh izvodit din duhul gurii Sale.

– Duh izvodit din duhul gurii Sale, exclamă copilul prins în făgaşul ispititor al povestei.

– Și după aceasta, Dumnezeu i-a încins mijlocul cu adevărul Său și l-a îmbrăcat în platoșa dreptății Sale, încă pe când era în fașe. L-a micșorat numai cu puțin față de îngeri și le-a dat poruncă oamenilor să nu cuteze nici unul să stingă duhul Său din el. Avea copilul acesta o frumusețe lăuntrică zidită aidoma după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Sufletul lui era o pajiște pururea verde de sclipiri edenice. Il purta pe Dumnezeu în pronaosul inimii lui neprihănite. Dar și haina lui de lut era tot atât de frumoasă, tot atât de fascinantă. Era un bulgăr de aur, un lujer de crin imaculat. Copilul acesta înflorea ca finicul și ca iarba câmpurilor în umbra aripilor lui Dumnezeu. Avea ochii albaștri și părul blond. Privirea ochilor lui era un surâs permanent al cerului. Era tot atât de frumos, tot atât de drăguț și tot atât de suav ca și tine, iedule. Ți-am spus că Dumnezeu i-a dat aripi care să-l înalțe pe ultima treaptă a dimineții și suflet ca să strige adevărul Său de pe ultimele metereze de lumină. Era un vas ales, un vas de cinste al lui Dumnezeu. Dumnezeu l-a ales dintre ceilalți copii și l-a pus de o parte, ca să-i fie slujitor când se va face mare. Dumnezeu a făcut cele dinlăuntru ale lui și El l-a țesut în pântecele maicii lui. Mâinile Lui l-au făcut și l-au zidit. De aceea, avea dreptul să-l așeze dela naștere printre slugile Sale. Iar mama lui, i-a urzit în leagăn un vis trandafiriu, un vis cu multe și frumoase cupole. Și-i cânta un cântec de leagăn care n'a mai fost cântat de nicio mamă în lume, învelindu-l în marama unei iubiri nețărmurite.

Ocrotit de scutul nevăzut al harului divin, copilul creștea sub oblăduirea mamei sale într'o zi ca'n două și'n două ca'n nouă. Când se făcuse mai mărișor, copilul a ieșit să se joace în largul zăvoaielor pline de cântec. Aici l-a întâlnit el prima dată pe Dumnezeu și i-a cerut să-l binecuvinteze. Alergând desculț și sprinten prin iarba verde, sufletul lui s'a înfiorat de contactul naturii zidite de Dumnezeu. Asculta murmurul șipotelor și sorbea roua diminețiilor din căușul florilor. Aici, în lumina câmpurilor, sufletul lui creștea ca un miracol în simbioză cu cerul și se 'ntărea din zi în zi mai mult. Aici își împletise el din frunze și din flori primele lui odăjdii de slujitor al Domnului. Aici la altarele din zăvoiul plin de cântec și de soare, a slujit el prima lui liturghie, în fața fluturilor și a păsărilor. Aici, în largul câmpurilor, se deschisese prima dată corola sufletului său, odată cu corolele florilor, să primească har din mâna lui Dumnezeu. De pe-acum mijiau în sufletul copilului zorile unui vad spiritual pe care numai aleșii lui Dumnezeu îl pot atinge în lumea aceasta. Avea copilul acesta adânc sădit în sufletul lui răsadul unui ideal neperitor: să devină slujitorul lui Dumnezeu la un altar bisericesc, să poarte pe palmele lui în fiecare Duminecă potirul cu jertfa Mântuitorului, să privească lumea și viața din pridvorul veșniciei. Poate fi ceva mai minunat decât aceasta? Să faci din viața ta o rapsodie continuă de nebănuite armonii lăuntrice și s'o ridici cu vocea ta de seraf până la culmile cerului? Să faci din sufletul tău o harfă providențială de văpae și cântare mistică și să-l împrăștii peste toate zidirile lui Dumnezeu, peste dumbrăvi, peste lunci și peste suferințele omului... Gândul acesta de a sluji liturghia în penumbra unui sfânt altar bisericesc, fructificat de mama lui și de harul divin zi de zi, a prins o tărie de cremene în sufletul copilului când s'a făcut mai mare și a apucat pe drumul bisericii și al învățăturii celor sfinte. Deschisă sub auspicii atât de luminoase, calea vieții lui trebuia să ducă în ostrovul supremei fericiri. Anii s'au perindat unii după alții, într'o goană vertigioasă. Era om în toată puterea cuvântului. Aștepta ziua în care i se va deschide ușa împărătească a altarelor lui Dumnezeu. O aștepta cu înfrigurare, cu emoție. Dar ziua aceasta pe frontispiciul căreia trebuia să scrie cu litere magice cuvintele „preot după rânduiala lui Melchisedec" n'a mai venit niciodată. Și poate nici nu va mai veni.

– Dar ce s'a întâmplat, întrerupse copilul brusc?

– O mare fărădelege.

– Ce fărădelege, reveni Dănuț cu atenția din ce în ce mai încordată?

– Inainte de a fi investit cu darul preoției, diavolul a suflat răutate asupra lui și a stins din el duhul adevărului lui Dumnezeu. A sfâșiat platoșa dreptății cu care-l îmbrăcase Dumnezeu. Și astfel omul acesta n'a mai putut striga adevărul lui Dumnezeu

de pe ultimele metereze de lumină și n'a mai putut odihni sufletul pe masa sfântului altar.

— Altarele Tale, Doamne al Puterilor, altarele Tale, s'au năruit în sufletul acestui om. In sufletul acestui om a fost stins adevărul Tău, duhul izvodit din duhul gurii Tale. Și platoșa dreptății Tale a fost sfărâmată de diavolul. Ce fărădelege cumplită! Dar nu era ochiul lui Dumnezeu asupra lui, suspină copilul din ce în ce mai îndurerat?

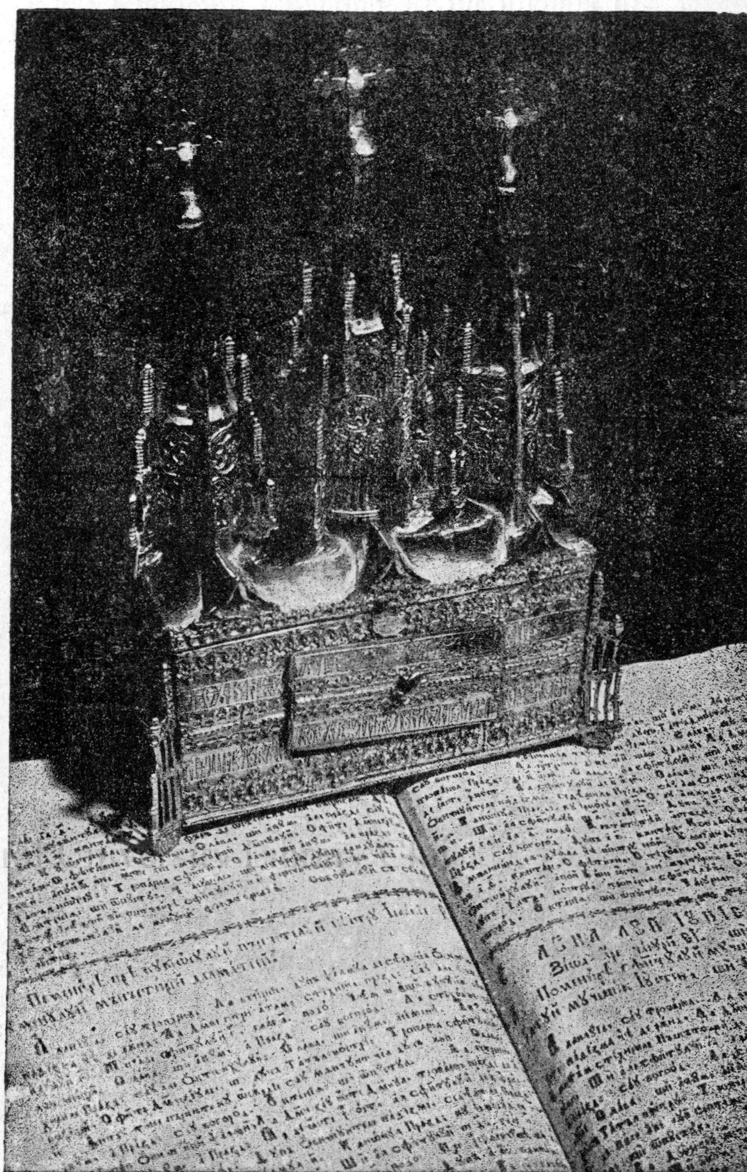
— Ochiul lui Dumnezeu? Era asupra lui și l-a păzit tot timpul. Dar diavolul își ridică până la cer fălcile lui scelerate și cu limba lui mătură tot pământul. Sunt și oameni răi cari împrăștie groaza pe pământ. Fiare cari nu mai trăesc în caverne și grotele munților. Monștri. Răutate și venin de aspidă e sub limba lor. Și oamenii au înfrânt porunca pe care le-a dat-o Dumnezeu. Și ei au suflat răutate asupra omului acesta care a râvnit atât de mult să intre în curțile lui Dumnezeu. Și ei au lovit cu pietre în el și l-au târît în smârcurile pământului. Dar diavolul i-a întrecut pe oameni. Dumnezeu a vrut să vadă până unde merge nelegiuirea acestui duh al întunerecului și totodată cât e de mare vrednicia alesului Său și puterea lui de a rezista ispitei. Diavolul a fost însă mai tare decât el și i-a sfâșiat sufletul în bucăți.

— Și ce face omul acesta acum?

— Restul? Vrei să știi și restul, copile? Restul e tăcere. Tu nu trebue să știi niciodată ce s'a întâmplat după aceea cu omul acesta. Pot să-ți spun însă și ție, dragul meu, că din clipa în care a stins diavolul duhul adevărului din el, omul nostru a plecat în lume, într'un etern și fără de sfârșit colind. Cu ochii umezi de lacrimi și cu sufletul plin de obidă, rătăcește din loc în loc, din poartă în poartă, fără să-și poată găsi odihna. De-atunci lacrimile lui sunt nesvântate și inima lui arde pe rugul suferințelor. De-atunci hrana acestui om sunt ierburile amare.

— Ierburile amare, exclamă copilul!

— Ierburile amare. Ierburile acestea cari cresc numai în locurile udate de roua cerului. Talismanul acesta pe care nu-l poate găsi decât omul care are o mare credință în Dumnezeu. Odoarele acestea de mare preț care sudează din nou sufletul omului

Chivot și carte

cu harul cerului. Numai cu ierburile acestea amare ale suferințelor își va putea vindeca rana sufletească pe care i-a făcut-o diavolul. Trebue să-și ispășească greu păcatul de a se fi lăsat ademenit de șoaptele diavolului. Aleargă fanatic spre limanul fericirii pierdute, dar nu l-a putut atinge încă. O, cât de greu e drumul omului acesta spre Dumnezeul copilăriei lui! Cât de mult trebue să pătimească! Cât de negăsit i se pare urma căilor acestui Dumnezeu! Aude chemările amvonului. Il roade nostalgia altarului. Se prinde de repere fragile și toate strigătele lui se îndreaptă spre inima cerului. Uneori, i se pare că întrezărește vadul pierdut. Dar e numai o iluzie, numai o vedenie, numai o nălucă. Poartă

în sufletul lui desnădăjduit imaginea paradisului pierdut și rătăcește pe toate drumurile lumii. Și este atât de paradoxal sbuciumul acestui om într'o lume în care penuria de suflete idealiste este o realitate atât de implacabilă. Odată însă, drumul suferințelor lui se va sfârși și rana sufletească pe care i-a făcut-o diavolul se va tămădui. Va regăsi limanul fericirii pierdute, fiindcă are o credință mare în Dumnezeu, o credință care mută și munții din loc. Și odată cu acesta, va regăsi mântuirea și învierea. Suferințele îi vor face sufletul invulnerabil și diavolul nu-l va mai putea răni din nou. Adevărul lui Dumnezeu se va sălășlui din nou în sufletul lui și Dumnezeu îl va îmbrăca iarăși în platoșa dreptății Sale. Iar când sufletul lui va deveni invulnerabil, va fi chemat de Dumnezeu din nou la Sine, ca să slujească liturghia la unul din altarele Sale, așa cum o slujea odinioară, în copilărie, în zăvoaiele pline de cântec.

– Va fi slujitorul lui Dumnezeu, conchise copilul învins de somn.

– Da, va fi slujitorul lui Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu nu-și ia înapoi harurile și chemarea. Niciodată... niciodată...

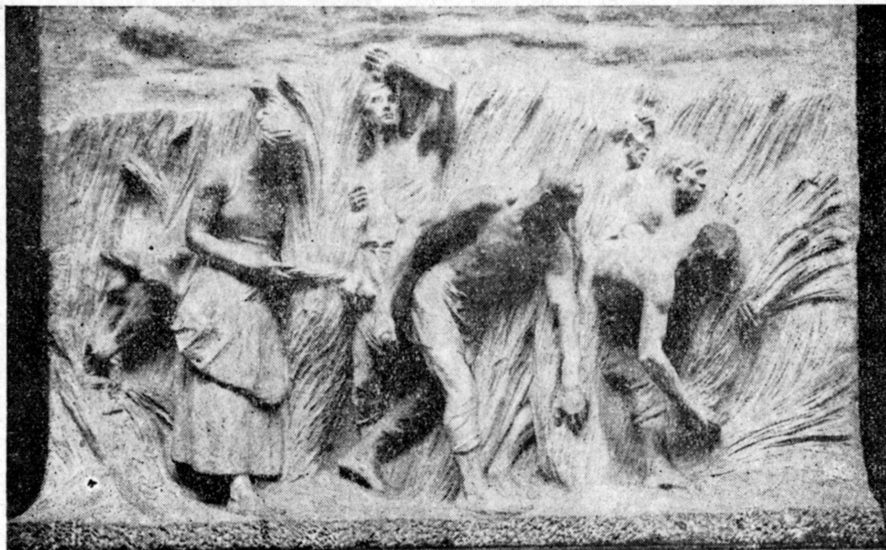
Povestea din seara aceea se sfârșise. Inainte de a pleca la culcare, copilul îmi puse această întrebare stranie:

– Unchiule Geo! Diavolul acesta care umblă prin lume cu fălcile ridicate până la cer, nu va sufla răutate și asupra mea și nu va stinge duhul adevărului pe care l-a pus Dumnezeu în mine?

– Nu, copile. Nu-ți fie teamă. Ție ți-a dat Dumnezeu aripi mai mari decât copilului din poveste. Ele te vor înălța pe ultima treaptă a dimineții. Tu vei face din viața ta o epopeie sublimă. Vei striga adevărul lui Dumnezeu de pe ultimul meterez de lumină. Vei fi slujitorul lui Dumnezeu pe pământ. Viața ta va fi o dimineață nesfârșită... Nu va fi numai o dimineață în viața ta...

Nu m'am gândit în seara aceea că nu diavolul nici oamenii, ci moartea va stinge duhul din el și-l va așeza într'o frumoasă zi de Mai pe catafac de iarbă verde...

O fată a coborît în groapa din pădurea Maybury, odată cu ultimul suspin al cântecului ei astral, steaua de zăpadă a dimineților ei albe. A fost Angela Carpine, fecioara întrupată din azurul cerului. Iar acum când moartea și-a întins atât de fulgerător mantia ei cu întunecate falduri peste lumina lină a dimineților lui Dănuț Opreanu, sfâșiindu-mi pentru a doua oară inima și dându-mi îndemnul năpraznic să ridic spre Dumnezeu cea mai amară jalbă împotriva verdictelor injuste ale acestei dușmane neîmpăcate a omului, eu nu mai pot să cred că voi mai întrezări vreodată conturul de vrajă al dimineții mele pierdute. O caut cu ardoarea și setea unui pelerin... A fost o dimineață albă, a fost o dimineață magică în viața mea!.. A fost numai o dimineață! Pe zi ce trece, îmi apar tot mai ciudate, tot mai paradoxale aceste istovitoare opintiri de a regăsi dimineața pierdută a vieții mele spirituale. Se aștern funigeii desnădejdei peste sufletul meu chinuit ca niște grele servituți... Și totuși, Dumnezeu mai poate săvârși minuni!

Meunier: Secerișul

POVESTE DE VACANȚĂ

de EUGENIA MUREȘANU

Sus, în mansarda cafenelei de lângă țărm, locuiește bătrânul Eleor. Ochii lui închid în fiecare seară zarea sub pleoapele uscate și apoi, când de jos se aude cântecul din tambură al lui Efendi, cocoșatul, pereții se prefac dintr'odată în scoică minunată de mare. Atunci aleargă și trage iute zăvorul...

Noaptea se leagănă în horbote ciudate pe la ferestre. Maica Domnului dela mare, cu crisanteme reci, transfigurate de beția valurilor, întinde în zare scutul nădejdilor: Voi, toți cei înecați, păși-veți într'o zi pe valuri... Nu răsvrătiți adâncurile... Eu sunt barca voastră, mireasă a celor care încă n'ați iubit...

Furișat printre fantasmele lui, Eleor a strâns marea în brațe, a cuprins lumea de ape negre ca pe o imagine a spaimei, a coborît zarea culeasă sub pleoape – pe umeri, pe mâini, pe colțurile roase ale lucrurilor din jur – și totul e ca o vraje blestemată care-i topește văzul de peste zi și-i dă o nouă vedere.

Marea!

E aci valul ei urias, sorburile ei cumplite, desnădejdile ei fără Dumnezeu, în scoica în care bătrânul Eleor s'a strecurat ca o plantă bolnavă. Știe că niciodată nu va mai ieși viu, omenesc, de acolo. Drumul lui va fi o căutare oarbă, vegetală, în adâncuri, pe sub ape, împletită cu nisipuri și alge, ca s'o găsească pe micuța lui Lerula.

Afară e un vânt să spargă zidurile. De departe se aude răbufnetul unor obloane lăsate în voia lor. Casa, lipită de țărm, se clatină din rădăcini ca un pom tânăr, de departe se aud glasuri răgușite de înecați, urlete ascuțite de fiare înflămânzite.

Cineva bate puternic în ușe, vorbește îngrozit:

– Trage obloanele, surdule!

Talazuri nebune sapă ca niște duhuri răsculate în pereți, vuetul e geamăt furios, trosnesc păduri aprinse de stejari, toate zidurile țipă prelung-cric, crac, cric, crac, cric, crac...

In mansardă, bătrânul Eleor pășește pe sub ape, întinde mâini lungi, vegetale, și caută. Pe aici, pe drumul acesta de opal și fum, trebuie să fie urma condurilor albi, trupul legat de ape al dragei lui Lerula, dar ceața e de nedeslușit. E ca o rană uriașe și strigă:

– Lerula! Lerula!

Dar nu-i nimeni în ajutor. Marea a înghițit imaginea copilei, o răsuflare înăbușită pune capăt strigătului desnădăjduit și Eleor își smulge barba, se gârbovește moale în fața icoanei, își bate pieptul fără milă și cade ca un lucru de prisos.

Undeva se ridică un glas mânios. Cine-i tulbură agonia? Glasul e ascuțit, poruncitor, seamănă cu glasul arțăgos al Seltinei, servitoarea cafenelei.

– Bătrânule, n'auzi? Trage obloanele să nu se spargă fe...

Un bubuit asurzitor taie în bucăți strigătul femeii.

— Maica Domnului dela mare, arată-ţi puterea, fii nouă milostivă, strânge furtuna!

Bătrânul se scoală, se apropie de fereastra deschisă, e pe prag... Totul e ca atunci. Cai năprasnici se ridică spre el, îi cuprind ca o haită, din toate părţile. Acum lovesc barca, o ridică, păşesc pe deasupra. Părul negru, despletit, al Lerulei, pluteşte ca un văl de mătase, o clipă, acum e în adâncul sorbului.

— Tăticule!

Mica Lerula i-a rămas printre degete, în chip de rochie sfâşiată şi trupul ei acum e pângărit de ştreangul valurilor.

Sub ochii lui marea se fărâmiţează, ţărmul se întinde ca o oglindă albă, Lerula a răsărit dintr'un lujer de nufăr şi vine ca un pescăruş spre el.

Bătrânul se trage un pas dela fereastră, Maica Domnului dela mare a netezit valurile şi face semn micei lui Lerula... Din mare se ridică fluturi, stele, coroniţe, văpăi de aur ciudat, şi fulguiesc în jurul arătărilor.

Mansarda tremură ca un acoperiş de paie, obloanele stau spânzurate de pervaz şi glasul Selfinei boceşte pe coridor ferestrele sparte.

Şi Etendi, cocoşatul nebun, nu încetează. Vrea să moară, se vede, cu tambura încremenită în braţe, cine ştie, poate nici nu cântă el, poate s'au strâns sirenele la uşa cafenelei şi-şi caută iubiţii pământeni.

Eleor e treaz ca niciodată. Din mansarda lui se vede zarea, zarea largă de velur ceresc şi Maica Domnului dela mare... Ar vrea să plângă, să-şi golească orbitele de valul de fericire, să se sbuciume ca furtuna de astă noapte, pentru sufletul lui nou de astăzi.

Mâine, Selfina ar fi trebuit să descopere camera goală din care un nebun a sărit într'o noapte furtunoasă pe fereastră. Şi Etendi şi-ar fi învălit timp de trei zile tambura în învelitoare neagră, plângându-şi cu lacrimi mari de cocoşat vecinul dela mansardă.

Dar bătrânul nu ştie decât un lucru.

Şi el a fost o mică unealtă a lui Dumnezeu...

PRINTRE VALURI

de NINA CRUCIN

Domnule, crede această posacă poveste.
Sunt rătăcită în mine. O, e prea puţin spus!
Mişcă, te rog, aceste valuri de ape negre,
In care atâtea albe înfiripări au apus.

Vei vedea de ce bucuriile au toate haină de doliu.
De ce ochii au tristeţi care nu mai pot fi ascunse.
De ce sub pleoapa grea irizată de lună
Stau atâtea duhuri de nicio rază pătrunse.

Flori, inimi umane, priviri ascunse 'n înţelesuri,
Câmpuri largi, mătasea crudă a întâiei visări,
Insomnii, goane şi toate sfârşirile,
Clipotesc în mine ca în străfund de mări.

Sunt atât de bogată pentru a-ţi vinde iluzia
Că aş putea să uit, o clipă, strigătul acestor avataruri.
Să te las să înoptezi în irisurile calde, prelungi,
Domnule, s'ar putea să binecuvintezi aceste uriaşe valuri.

Rămâi cel visat. Intre noi nicio punte, să ştii.
Sunt rătăcită în mine. Nu mai văd unde să te caut.
Când ne vom întâlni, tu caută-mă printre valuri —
Şi, uneori, împăcată, într'un ţipăt profund de flaut.

DESCÂNTECUL

de VALENTIN RAUS

Ioana, dacă veni dela înmormântare, îşi îndesă coada sub năframa neagră şi începu să-şi deretice prin casă. Se apropiau Paştile şi numai cât n'o apucase Săptămâna Mare, cu toate vraişte. Azi, du-te la Primărie după bonuri; mâine, cu vitele la injecţii, odată o treabă, altă dată un ordin, şi casa, casă, rămânea ca s'o învârtă pe toate feţele doi ţoi de copii neastâmpăraţi ca nişte draci. I-ar fi dus să stea la soacră-sa câtă vreme lipsea de acasă, că stătea numai la o aruncătură de bolovan, dar bătrâna avuse şi ea necazul ei pe cap până azi. Moşneagul ei tânjise de vreo câţiva ani; nu mai suduia, nu mai dicta nimănui nimic, se ogoise şi îşi căutase culcuşul mai împăcat şi mai nepăsător ca totdeauna. Omului bătrân şi bolnav nici când nu i se face de sburdălniciile copiilor. Din patul de la fereastra ce dă în grădină, bătrânul plecase în ziua aceea pentru totdeauna.

„L'o iertat Dumnezeu".

„D'apoi la fiecare ii vine rândul."

„Aşa ne-om trece şi noi". Mângâieri ca acestea aproape că nu-şi mai aveau locul. Poate că nici nu erau mângâieri, ci numai scuze spuse aşa la învoială ca să înlocuiască lacrimile. Căci cine să plângă pe Grigore a Nuţului? Dacă nevestei-si nu i-a părut rău, să-i pară norei, sau lumii?! Feciorul ii murise înainte cu doi ani în bătaie prin Rusia...

Indată ce scoaseră năsălia din casă, Ioana pătură un ţol nou-nouţ cu care bătrâna cinstise sicriul, îl puse în canapea şi apoi căutându-şi printre oameni, copiii, îi adună şi le spuse să rămână la moaşă-sa, până ce or petrece mortul. Mama-soacră porni înainte după sicriu şi bocia mortul, împreună cu câteva femei, când Ioana le ajunse intră şi ea în rândul lor şi aplecându-şi fruntea începu să îngâne melodia de bocitoare: tărăgănată şi searbădă, gândindu-se în vremea aceea, că în sfârşit va mai putea răsufla pe acasă şi îşi va pune câte oarece, în rând.

Aşa se făcu, că, întorcându-se dela groapă, aruncă câteva cuvinte soacrei, ca să aibă grije de copii şi o ţinu aţă până acasă unde începu treaba.

Seara începea să zăbrălească lumina aruncând umbre mari şi prin ferestrile caselor ici-colo răsăreau lămpile. Acestea pâlpâiau nedumerite, că intră în slujbă odată cu asfinţitul soarelui. Aproape în fiecare casă stăpâna se strădueşte ca din puţin ce are, să facă faţă, după obiceiu, zilelor mari de sărbătoare. Bărbatul abia îşi găseşte loc când intră în casă trudit şi flămând. Mai ridică glasul, mai tuşeşte, mai strâmbă din nas şi dacă e molâu, n'are ce zice la atâta rânduială; dacă e mai arţăgos, zbiară, dă cu pumnul în masă, de nu cumva aceasta e cu picioarele în sus. Omul adoarme aşa bombănind. Femeia rabdă, se face că n'aude şi până târziu când cade de oboseală orânduieşte prin casă.

Ioana îşi aprindea şi ea lampa când cineva ciocăni în uşă. Ea gândi inciudată, jumătate cu glas tare, jumătate în sinea ei:

– Cine-i pe vremea asta. In loc de orice răspuns se ivi în prag figura puhavă a Gaftei morarului.

– Te porţi, te porţi cu rânduitul?

– Ce să fac, trebue.

– Trebue da. Femeia se aşeză cu mâinile în poală pe dunga unui pat, gâfâind din guşile ce-i atârnau ca nişte străiţi peste pieptii cămeşii. Ioana ca şi cum n'ar lua-o în seamă, începu să şteargă cu o cârpă udă uşorii. Gafta da să înceapă vorba

şi hăcăia încurcată, în cele din urmă încercă formula obişnuită a sătencelor:

– D'apoi că bine mai şăd.

– Şi eu aş şedea, lele Gaftă, dar nu mă lasă năcazurile. Gafta îşi linse buzele şi suspină:

– Cine n'are azi năcazuri? Altul cu mai puţine, altul cu mai multe. Tu Ioană, o duci doară bine.

– In plata Domnului! Nu mai vorbi de binele meu: singură ca un cuc, fără bărbat la casă, fără neamuri pe aproape, cu greutăţi pe cap; bine de acesta nu doresc copiilor mei.

– Da, la casă ai ce-ţi trebue, ş'a mai da Dumnezeu c'amu după ce l'o strâns sfântu pe socru tău ţi-i mai adăuga câteva petece de pământ şi curând a muri şi bătrâna şi iată-te la două găzduşaguri.

Ioana se învârtea în casă părând foarte ocupată, dar asculta cu atenţie sporovăiala morăriţei. O ştia pe aceasta, că poartă traista cu minciunile, dar mai ştia că e un fel de purtătoare de vorbă a cumnatului ei, Ilie Ţărmure, care se întorsese de vreo lună de pe front şi da târcoale pe lângă casa Ioanei. Pe ici, pe colo, începu a se zvoni, că-i stă gândul la însurătoare şi că ar vrea să ia pe Ioana de nevastă. La rândul ei, Ioana, nici nu voia să audă de aşa ceva, – şi nici nu i-ar fi convenit să ajungă vorbe ca acestea pe la urechile socrilor. Mai rămase baba în viaţă şi o ducea bine cu ea şi după cum bine spuse morăriţa, aştepta ca în curând să-şi încheie socotelile şi soacra. Legea spunea răspicat, că averea ar rămânea intăbulată pe nepoţi, adecă pe cei doi copii ai Ioanei care ar fi fost în dreptul să o stăpânească până când băieţii vor fi de capul lor. Bătrânul Grigore n'avuse un petec de loc pe seama lui, poate că pământul în care a intrat îi fusese singura avere. Femeia lui avuse totul, Grigore o viaţă întreagă purtase grija cu socoteală şi cu orânduială de gospodar. Ioana rămase după moartea bărbatului cu doi copii pe cap şi cu grija de a-i creşte, rămase tânără, cu sânge cald în vine, însă cu această sarcină de mamă, ce-o obliga să rămână fără alte bucurii. Câteodată i se mai năştea gândul de a accepta o nouă căsătorie, fie aceasta chiar numai pentru uşurarea sarcinilor sale, dar gândul şi-l alunga odată ce-i veneau în minte socrii. Ei ar fi afurisit fără altă vorbă o faptă ca aceasta, ce n'ar fi fost nici de cum în planurile lor. Gândul că în curând va scăpa şi de ei, o făcea pe Ioana să le fie pe plac. Cu moşneagul nu prea avuse ea niciodată ce sfătui ş'apoi nici nu atârna nimica de voia lui. Soacrei însă Ioana îi juca după zicală şi îi tocmea, îi diregía, îi povestea, încât baba pretutindeni unde putea şi venia vorba, sublinia încântată: „Noră ca a mea, casă ca la nora mea, băieţi cuminţi ca ai Ioanei" etc. etc.

In timp ce morăriţa înşira verzi şi uscate, Ioana îşi aminti că trebue să-şi aducă băieţii.

– D'apoi eu m'oi duce până la soacra mea, iartă lele Gaftă, că nu pot sta mai mult în poveşti.

– Ioană, aş vrea să-ţi vorbesc pe faţă, şezi o clipă. Ioana se aşeză în faţa babei pe un scăunel. Sub năframa colbuită, ochii ei rămaseră deschişi, miraţi şi ascultători.

– Vezi cum te prăpădeşti femeie, începu morăriţa, eşti o mână de om şi-ţi mănânci singură sănătatea. De ce nu le dai în foc pe toate, că doară nu-ţi stă ţie toată viaţa din soacră-ta. Dacă te-o bătut Dumnezeu de copilă cu văduvia, apoi nu-i scris nicăieri, să împleteşti coade albe pe crucea lui Ioan. Nu zic, a fost om bun, te-a grijit, dar nu ţi-a lăsat după el numai năcazuri: copii, socrii, lucru, tu să le ţii seama la toate. Nu pentru alta, dar pentru sănătatea ta, trebue să te cruţi, ca să-ţi creşti copiii. Azi-mâine va trebui să-i dai la şcoală şi o să ai alte griji. Soacra ta îşi trăieşte traiul în vreme ce tu munceşti ca o roabă. Ioana simţi cum fără voie i se coboară pleoapele şi genele îi picurară două lacrimi. I se făcuse milă de ea însăşi, dar nu cuteză să ridice mâna ca să şteargă ochii. Gafta văzu că vorbele ei prind şi găsi momentul să dea drumul păsului care o adunase.

– Ioană, ce ai zice tu de Ilie? E om cu căpătâiu, umblat în lume şi s'ar aşeza şi el. Îi place de tine şi m'o trimis ca să te întreb dacă te-ai învoi... Ioana se ridică revenindu-şi, se mărgini să răspundă:

– Ilie e tânăr, eu sunt femeie cu copii şi mă gândesc numai la ei. Mi-oi purta eu capul singură. Spune-i lui Ilie că îi mulţumesc, dar mie mi-a trecut vremea măritişului. Gafta se apropie de uşă şi îngână mai mult pentru sine:

– Fiecare cu socotelile sale, dar n'a fost rău...

*

Cum se apropia de casa soacrei Ioana fu luată de gânduri, ce i se încrucişeau în minte ca nişte plezne de biciu.

– Mă doare capu, murmură femeia şi cu o mână deschise portiţa, iar cu cealaltă îşi apăsă fruntea.

Casa era scăldată de noapte şi linişte. O zare de lampă se furişa printr'un colţ de geam, tremurând din când în când. Femeia se opri şi se rezemă de zidul de piatră. O stea îşi risipia aurul

prin crengile unui nuc răschirat. După câteva momente Ioana bătu în uşă.

In casă plutia un miros apăsător de fum de lumânare, de frunze de arminden şi de mâncare. Un aer încărcat de aburi se scutura pe geamuri şi picura din tavan, făcându-te să te simţi ca într'un cotlon. O bătrână, cu părul alb, stătea aplecată deasupra mesei şi abia se mişcă din loc când Ioana zise „bună seara".

– Ce faci mamă? Ce mai spun bobii? Bătrâna clătină capul oftând.

– Nu ştiu ce a mai fi Ioană „se arătă om negru la casă cu moarte şi supărare". Ia uită-te dintr'acolo, om negru... şi la casă, moarte. Degetele sbârcite mişcau tremurând grăunţele. Sub lumina palidă a lămpii, femeile continuară o bucată de vreme să iscodească tainele viitorului. Apoi Ioana cuteză să-şi exprime îndoiala.

– Poate că mai greşesc şi bobii, abia l-am petrecut pe fie iertatu socru, cine ştie poate că a trecut peste noi...

– Ba nu-i aşa, ştiu eu că nu-i aşa cum zici tu, ci e aşa cum zic eu... Bătrâna adună grăunţele şi le vîrî în sicriul mesei, apoi ghicind de ce i-a venit nora, îi arătă într'un pat copiii. Dorm, nu-i mai trezi, lasă-i să se odihnească la mine în astă noapte. Mi-i urit şi mie, c'am rămas uite aşa, slăbănoagă şi singură...

Ioana se apropie de patul unde dormea un copil de vreo trei ani. Copilul adormise desvelit, cu cămaşa dată peste cap şi cu o mână în colţul gurii. Lângă el o fetiţă mai mare, să fi fost de cinci ani, împodobită cu un păr galben bogat şi lung, zâmbia prin somn furată de un vis. Doi îngeri ca din icoană neştiutori şi fericiţi.

– Noapte bună puii mamei...

– Noapte bună mamă, se adresă Ioana şi soacrei şi apoi ieşi.

Răsărise pe cer un ciob de lună. Ioana îşi ascunse mâinile sub pieptar şi se îndreaptă grăbită către poarta casei sale. Când să treacă podeţul de peste şanţ, o umbră se desprinse de gard agrăindu-o:

– Umbli noaptea pe uliţă? Femeia ezită un moment speriată apoi întrebă:

– Care-i acolo?

– Eu, Ilie.

– Bată-te să te bată, că m'ai speriat, de ce pândeşti la porţile oamenilor.

– Te aşteptam Ioană.

– Pe mine? făcu femeia mirată şi îngrijorată. Bărbatul se apropie de ea, cu fiecare vorbă ce scotea, lui Ilie îi năvălea din gură o duhoare

Löwendal: Maria

de alcool, care o făcu pe Ioana să se dea câţiva paşi înapoi.

– Stai lele, ce te fereşti că nu-s cu draci, nu mă vrei bărbat ha? Noa să aud şi eu că zici „ba", s'aud noa...

– Ce-i cu tine omule, lasă-mă în pace, du-te în treabă-ţi. Strig, n'auzi, lasă-mă. Ilie o cuprinse de mijloc. Noa, hai în casă să povestim.

– Ba! Lasă-mă, nu ţi-e ruşine!

Pe drum se auziră nişte paşi.

– Strig, n'auzi?

Paşii se apropiară.

– Ne mai întâlnim noi leliţă, dacă aşa ne rămâne vorba. Ioana închise poarta şi intră în casă.

Când Ilie voi să iasă în drum, se împiedecă şi pe aici să cadă în şanţ. Incepu o serie de înjurături cu glas ridicat.

– Cine eşti acolo, măi?! sună răspicat un glas.

– Trăzni-v'ar, nici voi nu-mi daţi pace, întoarse vorba Ilie. Un om se apropie, era un jandarm dintr'o patrulă, care îşi făcea serviciul.

– A, beţivane?

– Ce?

– 'Nainte marş! comandă sergentul.

– C' altă treabă n'am, răspunse obraznic Ilie.

Când îşi dădu bine seama, Ilie, se văzu între doi jandarmi, cari îi asigurară pentru noaptea aceea odihnă liniştită...

*

Ioana îndată ce intră în casă, se culcă, dar fără să poată dormi. Scena cu Ilie o intrigase şi nu-şi putea explica de ce. Bine, s'o fi amărît omul un pic şi-o fi căutat să-şi înece necazul, dar aceasta nu însemna, că trebuia să facă un lucru aşa urît. Să se lege de ea, ba încă să o şi ameninţe. Aducându-şi aminte de aceasta, se înfrică mai mult, dar ca o binevenită izbăvire îi veniră în minte, chiar atunci, copiii, Ionel şi Ileana. Din întunerec crescu ca 'n vis chipul fostului ei bărbat, Ion. O încurajare, care o linişti şi o adormi târziu, mărturisindu-şi încă odată că numai pentru ei trebuia să muncească şi să trăiască...

II.

Ziua îşi potrivea grăbită luminile pe înălţimile dealurilor. Aerul răcoros se mai îndulci peste noapte şi se părea că şi natura va lua partea întreagă la sărbătorile învierii. Sătenii prin ocoale începuseră de dimineaţă să se pregătească de lucru câmpului, alţii se porniseră la drum. Deodată se auzi în mijlocul satului un strigăt ascuţit.

– Tulai, tulai oameni buni!!...

Câţiva săteni se opriră în mers ascultând. Strigătul se repetă mai plângăreţ şi mai disperat. Se putea recunoaşte un glas de femeie cam pe la casa lui Grigore a Nuţului. Oamenii cari auziră îşi lăsară carăle şi alergară într'acolo. In faţa casei se adunaseră câteva vecine şi se îndesau în jurul cuiva. Se auziau plânsete, văicăreli şi ţipete ca la o nenorocire mare. Bărbaţii îşi făcură loc printre muieri şi când, în sfârşit, putură să străbată până la locul cu pricina, rămaseră îngroziţi de ceiace le era dat să vadă. O vatră de foc, o căldare de apă răsturnată şi sub ea un trup de copilă, care se svârcolia în agonia morţii. In braţele câtorva femei stătea leşinată Ioana şi'n altă parte soacra ei. Lumea adunată se văieta fără să ştie că ce-i de făcut. Un bărbat găsi pe undeva un capăt de lemn, cu care ridică de pe corpul fetiţei căldarea ce sfârâia în carnea fragedă. Probabil, că apa fusese în clocote, când s'a întâmplat nenorocirea. Părul îi era despoiat de pe cap şi împrăştiat peste cărbunii stinşi. Sărmana fetiţă era chinuită de nişte dureri îngrozitoare şi când oamenii reuşiră să o culeagă de jos, îşi dăduse sufletul. Medicul chemat în ajutor, putu să fie de folos, doar celor două femei cari, într'un târziu cu pecetea groazei întipărită pe faţă, explicară, că: – Ileana, fetiţa Ioanei, se sculase somnoroasă şi ieşise în ocol, unde fierbea o căldare cu leşie. Poate că i-a fost frig şi s'a apropiat de foc. Ioana şi cu soacra ei erau în casă, când au auzit-o ţipând. Fetiţa se va fi sprijinit de furcile în care era agăţată căldarea şi numai aşa s'a putut răsturna pe ea.

*

Ioana nu mai putea să plângă de durere mare. Păşia împietrită înapoia năsăliei. In glasurile de dieci se împletea bocetul femeilor, iar mai înapoi guri ascuţite căutau pricină nenorocitei femei.

– Aşa se grijesc copiii? Să-i laşi de capul lor?

– Săraca copilă, era cuminte şi frumoasă, dar n'a avut cine s'o grijească. Ştiţi că Ioanei îi arde de măritiş?

– Nu mai spune!

– Ia, cum zic, amu într'o seară a fost la ea Ilie a lui Ţărmure şi a stat până târziu, în seara când l'o înmormântat pe socru-său. Când o ieşit dela ea, Ilie, era mort de beat, l'au găsit jandarmii şi a doua zi, s'a întâmplat pozna aceasta...

– Bătaie dela Dumnezeu pe capul ei!

– Fugi Măriţă, ce bătaie, uite-te la ea că nici nu-i pasă...

Dar Ioana avea obrajii palizi, inima strânsă de durere şi privirile parcă legate de pământ. Un tremur nervos o făcea din când în când să strângă cu putere mânuţa lui Ionel, care după ce merse o bucată de vreme fără să înţeleagă nimic din ceiace se petrecea în jurul lui, întrebă:

– Unde o duc pe Nana? Femeia îl privi îndurerată şi nu răspunse dar copilul insistă „unde-o duc pe Nana?“...

– O ducem departe... Băiatul păru mulţumit şi urmări cu ochii legănatul cădelniţei. După o bucată de drum, când tocmai intrau pe poarta cimitirului, Ionel se simţi foarte obosit, căci întrebă iar:

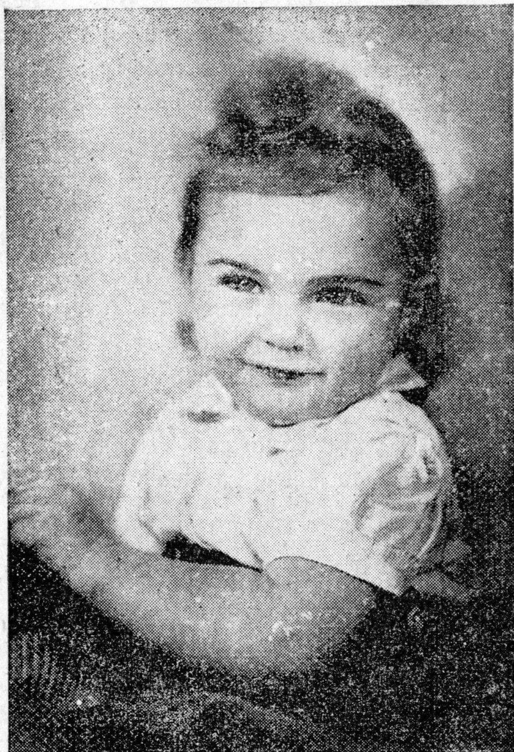
– Mamă, mai este mult până „depalte“?...

– Nu. Răspunsul fu aspru, dar resemnat.

*

Bobii avuseră până acum dreptate, dar Ioanei îi mai sunau în urechi cuvintele: „om negru se arată“...

Nemângâiata femeie nici nu ieşise din casă cât timp ţinură sărbătorile. Stătuse cu o carte de rugăciuni în mân..., privindu-şi cu dragoste de fiară rănită copilul care făcea mici răutăţi, dar cari i se iertau mai mult ca altădată. Nici nu mai dase pe la soacra sa. Incepu să urască casa aceea blestemată, de unde-i părea că se trag toate necazurile. Aşa mai trecu o săptămână, până când

Cita

intr'o dupăamiază de Duminecă, soacra veni în poveşti la Ioana.

– D'apoi văd că nu mai dai pe la mine. Ţi-i cumva vreo mânie? începu bătrâna, vădit nemulţumită de felul cum o primi nora. Aceasta stătea pe pragul casei cu Ionel în braţe şi nici nu se ridică. La apostrofarea ce i se făcu, răspunse clătinând capul:

– Nu-mi văd capul de lucru şi băiatul nu-l pot lăsa din ochi...

– Dar mai adă-l şi la mine, că eu nu mă mişc din casă. Ioana o privi cu ochi speriaţi, îşi strânse mai tare puiul la sân ca şi cum vorbele bătrânei ar fi fost în stare să-i răpească odorul.

– Nu-l mai las nicăieri şi nimănui, atâta mai am şi eu pe lume...

Femeile nu mai întinseră poveşti, se despărţiră şi începu să treacă vremea, cu zile şi săptămâni, fără să se vadă una cu cealaltă. De vreo câteva ori, soacra trimise vorbă norei să meargă pe la ea, însă pe Ioana o urmărea groaza de casa peste care parcă era aruncată umbra ameninţătoare a morţii.

Intr'o seară, Ioana, fu cuprinsă de spaimă. Desbrăcând pe Ionel îi văzu pielea plină de nişte punctuleţe roşii. Toată noaptea nu putu închide ochii. Băiatul avea puţină fierbinţeală şi când se lumină de ziuă, Ioana îşi luă copilul în braţe şi alergă cu el la medic. Acesta o linişti, spunându-i, că nu e nimica grav, îi dădu nişte alifie şi femeia se întoarse mai liniştită acasă. O vecină care văzu copilul, o îndemnă să meargă la baba Irina din capul satului ca să-i descânte. Ioana nu stătu la îndoială şi a doua zi, spre seară, se îndreptă către acoperişul de paie, unde locuia Irina. Când trecu pe dinaintea casei soacrei, tocmai ieşia de acolo Gafta. Ioana n'ar fi luat-o în seamă, dacă nu i-ar fi venit în minte, tocmai atunci, întâlnirea de dinaintea Paştilor cu femeia aceasta şi cu cumnatul ei. Gafta se făcu că n'o vede şi Ioana trecu. In minte îse născu întrebarea – oare ce-o fi plănuind morăriţa? Urmărită de gândul acesta, ajunse la Irina. Aceasta cotrobăi prin ulcele, după buruiene, şi prin vatră, după cărbuni, apoi scoase din canapea un ulcior în care avea „apă neincepută" şi începu descântecul, stropind băiatul.

Fă stea logostea
Toate stelele să stea
Şi alungă pe pustii
Boalele...

Băiatul nu se înfioră nici de stropii reci de apă, nici de figura, ca din altă lume, a Irinei. O privea atent şi liniştit. Când să plece acasă, Ionel zise Ioanei:

– Lasă-mă să merg pe jos. Ochii Babei străluciră şi ea scânci:

– Să umbli sănătos fecior voinic... Pe drum Ioana fu surprinsă de glasul băiatului, care începu să imite baba:

Fă stea logostea
Toate stelele să stea.

– Ce-ai zis?

– Am făcut ca baba Ilina, şi apoi se porni

Jeana Baculescu: Pe gânduri

pe râs – de ce o zis baba așa?

– Ca să te faci sănătos. Ioana il săltă dela pământ il acoperi de sărutări și așa ajunseră acasă.

*

– Tu ești singură și eu sunt slabă, începu soacra Ioanei, m'am gândit ca să mă dau in grija cuiva. Cu averea ce am ori cine m'ar fi luat, dar mi-am pus nădejdea in Ilie a lui Țărmure. M'a griji el până m'a strânge Dumnezeu și pe mine. Averea lui săracu Ion, cât i-am dat-o, când te-a luat pe tine, a ta să fie.

– Așa?... făcu Ioana neputând să inghită un nod ce i-se oprise in gât.

– Așa. Făcu soacra scurt. Erau înaintea bisericii. Morărița și cu Ilie se apropiau printre oameni, dar Ioana nu-i mai așteptă, își luă copilul de mână, simțind, că i se întunecă lumea înaintea ochilor. Când ajunse acasă, abia putu să se tragă până la pat. Acolo o înăduși plânsul. Ionel se apropie de ea gata să izbucnească și el in lacrimi.

– Te doale, mamă? Unde te doale? Ioana arată cu mâna in dreptul inimii și murmură ca pentru ea:

– Băiatule, băiatule, tot mai grele și mai multe năcazuri ne așteaptă... Ionel se aburcă in pat și acoperind cu mâinile catifelate obrajii Ioanei, rosti neștiutor și cu încredere:

Fă stea logostea
Toate stelele să stea...

LA MOARTEA UNUI CAMARAD

de DUMITRU OLARIU

– Doamne, camaradul meu din dreapta
A tăcut deodată să mai tragă.
A tăcut cu graiul și cu fapta.
N'a mai luminat prin ceața vagă
Arma lui cea sigură și dragă.

L-am văzut încremenind în stânca
Veșniciei Tale: o statue
Peste care cobora adânca
Necuprinsa liniștei cățue,
Zori de crini ce n'au să mai apue.

Sângerau în piepturi trei izvoare
Proaspete de armă-automată,
Mângâindu-i, blând, ca o răcoare,
Chipul lui de stâncă detunată,
Fruntea lui, pe veci înseninată.

Cerurile limpezi de acasă,
Impietriră 'n stinsa lui privire,
Poate-o grână verde de mătasă,
Poate-o adiere de zefire;
Poate marea, sfânta lui iubire.

N'or mai chioti natale toamne –
Și făclii de gloanțe bolșevice
Luminau la nunta lui, o, Doamne,
Imnuri începură să-i ridice
Grelele obuze inamice.

FECIOAREI PE LEMN

de ILIE MĂNIȚIU

**Inmugurește mersul meu spre zare,
Spre țarini unde-i veșnică lumină,
Sub soare unde clipa e senină,
Iar ceasul încărcat de încântare.**

**S'anin lumină 'n ochii mei, podoabă
Inlăcrămată 'n pârg curat de grâne,
S'adun în ieslea sufletului pâne
Și clipa să-mi îngenunchieze roabă.**

**In snopi de lacrămi răsplăti-ți-voi mirul,
De-i zidări în mine o cetate,
Căci scoica inimii-mi va fi potirul**

**In care, lin, în clipe cadențate
Vei pogorî din ochii tăi seninul
Și liniștea din miezul cel de noapte.**

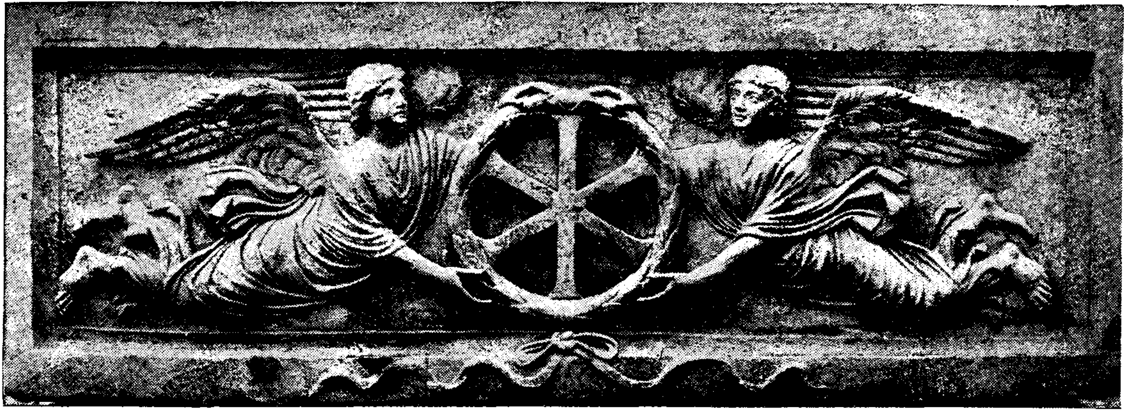
IN PORT

de VIRGIL ȘOTROPA

**A 'ncremenit o navă 'n port
De săptămâni... Tot cheiu-i mort:
Nici un hamal, nici mateloți,
Nici călători, plecat-au toți...**

**Doarme la țărm al mării val,
Și-un câne doarme, trist, la mal...
Doarme 'n birou domnul cassier,
Pe-o punte, jos, doarme-un năier.**

**Anemic, vântu-a ațipit,
Orașu 'ntreg parc'a murit...
Și-un steag, urcat sus pe-un catarg,
Privește, somnoros, în larg...**

Frumusețile din bisericile mănăstirilor românești

Pe la finele evului mediu, apogeul artei bisericești de pe continentul european a lăsat, în unele țări, urme de deosebite forme. Cele mai frumoase forme s'au produs însă acolo, unde s'au întâlnit deosebite sfere de cultură, unde s'au încrucișat influențele răsăritene cu cele apusene.

Poate că severul istoric al artelor va obiecta, că prin aceasta stilul adevărat, fie în arhitectură, fie în sculptură s'au în pictură, nu s'a păstrat întotdeauna exact, dar spectatorului îi apar productele artistice din acele vremuri ca cele mai originale și în general mai impresionante. Astfel nu ne va prinde mirarea, că la Români, care din punct de vedere rasial sunt de origine covârșitoare latină, iar în ce privește religia sunt încă de mult timp orientați spre Bizanț, – a luat naștere, în deosebite domenii ale artei bisericești, opere deosebi de frumoase. Se poate vorbi aici de adevărate și originale opere de artă. Dacă avem în vedere mai ales vestitele mănăstiri românești, observăm că caracterul aproape al fiecăreia din aceste case ale Domnului trebue considerat ca o unitate, ca o operă de artă. Ele se pot compara, atât din punct de vedere istoric cât și din punct de vedere artistic cu catedralele din Germania și ale occidentului european.

Albastru azur și fond auriu. Particularitatea cea mai bătătoare la ochi, ce o posed mănăstirile și bisericile lor sunt frescele de pe pereții din afară, care fermecă pe oricare spectator, care a avut vreodată ocazia să vadă o astfel de mănăstire. Aceste mănăstiri se întrec unele pe altele, ce privește frumuseța picturilor, splendoarea colorilor și severitatea stilului și când privim frescele exterioare dela Voroneț, Moldovița și Sucevița este greu a recunoaște și a te rosti, care este mai frumoasă. Înfățișarea severă ascetică străbate pretutindeni în pictură, – de altă parte însă este îndulcită prin aplicarea de colori azurii și de un fond auriu. Cu deosebire impresionează foarte puternic pe spectator mănăstirea Sucevița, fondată de familia Movilă, care cu înaltele sale ziduri și cu medievalele sale turnuri de apărare, parc'ar fi o fortificație dumnezeească. Și frescele exterioare, de pe zidurile bisericei acestei mănăstiri sunt de o deosebită frumusețã.

Dacă intri în lăuntrul bisericei, ți se pare că icoanele exterioare sunt încă odată zugrăvite, căci și aici păreții interiori sunt plini de fresce de sus până jos.

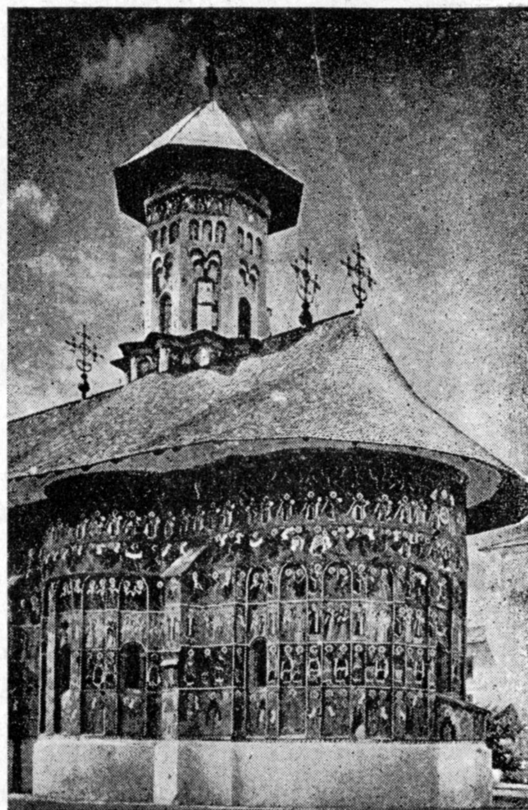
Călugării pictori se pare că în adevăr au avut intenția, în adânca lor venerație față de Dumnezeu, să nu lase niciun centimetru patrat nezugrăvit de mâinile lor evlavioase și harnice.

Picturile de pe pereții mănăstirilor din Homor farmecă mai ales prin azurul strălucit și prin claritatea, prin care s'au reprodus scenele biblice, claritate, care este cu putință a o reda în adevăr, numai unui gând sfânt.

Tehnica artiștilor. După cum trebue să admiri claritatea înfățișării, a împărțirii și aranjării sistematice a spațiului pe care s'au zugrăvit scenele, trebue să admiri și tehnica artiștilor medievali, căci nu numai că au rămas neșterse, până în ziua de astăzi, contururile figurilor, dar și colorile și-au păstrat în totul strălucirea lor veche, de multe veacuri. Unde, din cauza vremii, s'au produs mici stricăciuni, s'au reparat cu multă pricepere și cu mare grije, făcându-se restaurările necesare. Nici într'un loc însă nu s'a atins mai mult decât era stricăciunea, ca să nu se tulbure nimic din totalitatea tabloului. Și trebue să accentuăm dragostea, cu care artiștii, care au executat restaurările, s'au transpus în lumea gândurilor

adevăraților creatori ai tablourilor și s'au închinat cu totul, ca servitori ai operei lor.

Giuvaere pe așternuturi de catifea. Frumuseța mănăstirilor trebue subliniată prin încântătoarea natură, în care au fost așezate. Văile cele verzi și frumoase ale Bucovinei seamănă oarecum cu așternuturi de catifea, în care apar mănăstirile, par' c'ar fi lipite ca niște giuvaere. Deși influența mediteranee abia este de recunoscut în acest peisaj – colinele și pădurile au mai de grabă un caracter central-european și în anumite privințe chiar un caracter german, totuși în lumina azură a cerului se avântă ceva din cerul sudic. Poate că acest fenomen este una din cauzele cele mai hotăritoare pentru ce colorile frescelor externe, chiar în zilele de toamnă, apar așa de extraordinar de vii și de strălucite, par' că numai ieri au fost gata pictate. Astfel contemplându-le astăzi nu ți-se pare, că ele au supraviețuit atât de multe veacuri. Așa de extraordinar impresionează în prezent aceste tablouri pe spectator și astfel iți poți închipui ce mare forță impresionantă trebue să aibă ele asupra țăranilor și păcurarilor români, care în Dumineci și în sărbători se duc la biserică spre a se închina.

Biserica Mănăstirii Sucevița

Afară de mănăstirile și bisericile zugrăvite, în Bucovina se mai află multe alte așezăminte, fundațiuni domnești, care prin vechimea lor, prin frumuseța și prin interesul lor documentar, fac parte din cele mai prețioase comori românești. Foarte interesantă este biserica din Lujeni, care adăpostește câteva din cele mai frumoase fresce ale acestei epoci (din suta a XVI-a), apoi bisericile din Rădăuți și Suceava, precum și legendara mănăstire dela Putna, care păstrează așezămintele lui Ștefan cel Mare, și Dragomirna, al cărei turn de piatră se înalță falnic peste clădirea mănăstirei, apoi Pătrăuți, Părhăuți și Pobrata – tot atâtea comori de artă și de istorie românească.

Biserica Mănăstirii Voroneț

Ceeace se poate spune de bisericile din Bucovina, se poate spune și despre bisericile din Basarabia. Și aici bisericile sunt martore ale timpurilor trecute și ale celor mai apropiate.

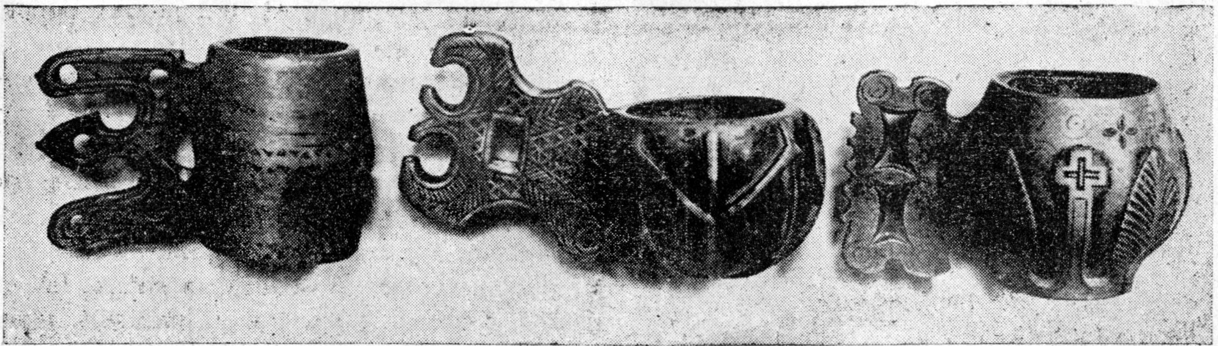
Acelaș lucru se poate spune și de micile biserici de lemn, ca și de cele mari de piatră.

Arhitectura și pictura bisericilor de piatră este înrudită cu a mănăstirilor din Bucovina. Un observator superficial abia își va da seamă de deosebirea stilurilor. Numai că aici peisajul are un caracter mai nordic. Poate și istoria mănăstirilor basarabene a fost mai sbuciumată decât a fortărețelor dumnezeești din Bucovina.

Din punct de vedere istoric mănăstirile din Basarabia au fost în toate veacurile trecute focare ale românismului. Aici tendințele de rusificare din suta a XIV-a s'au lovit de o puternică rezistență, fiindcă limba serviciului divin și textele vechilor cântări naționale bisericești au fost și au rămas românești. Trebue așadară să se recunoască faptul, că totalitatea comunelor și-au cunoscut și și-au îndeplinit complect datoria lor națională.

(În nemțește de *A. W. Schürmann*, „Donauzeitung", Belgrad, Nr. 5 din 7 Ianuarie 1943.)

Traducerea de *Iuliu Moisil.*

BADEA NIȚĂ

de L. G. MUNTEANU

Era tipul țăranului înțelept. Cu bună și dreaptă judecată în toate, chibzuit la vorbă, temeinic în fapte, decum în atitudine, ținând fruntea sus în fața oricui dar fără a fi ironic sau obraznic, privind în ochii omului când vorbea, voind parecă să pătrundă până în adâncul sufletului. Nu l-am văzut niciodată grăbit, nici la sfat, nici la treabă. Dar vorba lui era vorbă bine cântărită, iar lucrul lui, ordonat și cu temei. Era fruntaș printre fruntași în toate. Se impunea oricui, cu toate că nu-i plăcea să vâneze cinste, nu-i plăcea să fie pretutindeni amestecat în treburile obștei sătești. Se ținea deoparte mai cu seamă de cei gălăgioși și înfigăreți. Nu lingușia pe nimeni, nici nu căuta prietenia cu lumina. Cu toate acestea nu era ursuz. Nu se izola de lume, trăind numai pentru sine, familia și gospodăria lui. O mână de ajutor, un sfat, il da oricui. Avea o inimă largă, care cuprindea tot ceeace e făptură dumnezeiască. Bineînțeles era mai aproape de pătura țărănească de satul lui, de neamul lui. Mai cu seamă când era vorba de binele obștesc sta în frunte ca un comandant. Atunci era dârz, neînfricat, neîndupleeat, bun organizator, nedându-și odihnă până nu ducea treaba la bun sfârșit.

Mă gândesc adeseori la el, cu dragoste și admirație. Judecățile, sfaturile, atitudinile lui, cu toate că era om simplu, neumblat prin școli înalte, adeseori pentru viață trag mai mult la cântar, decât unele din învățăturile cari încarcă programul școlar. Și nu este aceasta numai părerea mea, ci a unui alt înțelept al satului. Un primar sas, om școlit prin țară și străinătate, deținând această cinste prin votul unanim, 15 ani de zile, la bătrânețe trebuind să se retragă a spus verde în fața satului: „oameni buni, dacă treburile la noi vreți să meargă bine, atunci rugați-l pe badea Niță să-mi ocupe locul. Eu v-am cântărit pe toți; cel mai vrednic este el. Cu mintea lui poate conduce nu un sat, ci o țară". Aceste cuvinte erau o cinste care i se aducea din partea unui strein, cu ale cărui interese poate uneori se ciocnise.

L-am stimat încă de când eram copil neștiutor. Parcă-l văd, un bărbat inalt, bine zidit, fără a fi gras, cu mustață și păr castaniu, în etate de vreo 45 de ani, îmbrăcat în port românesc, dar totdeauna curat și bine îngrijit. Dumineca sta în prima strană de lângă altar. El aprindea luminile și candelele, el umbla cu discul. In tot cursul slujbei cu evlavie cânta cu învățătorii dela strane.

Noi copiii așezați în rânduri de câte 4 alături de strane, ne mai răzemam unul de altul, ne mai hârjoneam. O privire a lui Badea Olteanu ne aducea îndată aminte, că suntem în biserică. Nu ne privea aspru, sau încruntat, dar ne poruncea. Avea privirea omului care poate să-și impună voința în fața mulțimii cu o singură ochire. De atunci s'a înfiripat respectul față de el în sufletul meu. Cu anii a tot crescut. Și pe măsură ce am început să pricep rosturile vieții el a devenit tot mai mare în ochii mei. Așadar amintirea lui nu întruchipează figura unui erou al copilăriei mele, ci a unui înțelept din timpul maturității. Cui nu i s'a întâmplat, ca mic fiind, cu mintea neînțelegătoare, să vadă eroi în oameni cari li s'au impus prin vreo faptă oarecare, sau simplu numai prin statura și voinicia lor, sau prin vreun dar oarecare, – pentru ca mai târziu constatându-le scăderile, să-i coboare în rândul muritorilor de rând, dacă nu cumva chiar să-i disprețuiască. Nu este acesta cazul cu Badea Niță. Și sunt convins

Abrudan: Cap de țăran

nu numai la mine, ci la toți câți l-au cunoscut.

Imi amintesc de el indeosebi în zilele pe cari le trăim. Vremea noastră are mai mare lipsă de asemenea oameni la toate neamurile. Multe rele ar fi inlăturate și poate s'ar stinge focul cu un ceas mai de vreme. Cât mai mulți oameni ca el ar creia o atmosferă prielnică ințelegerii și apropierii dintre popoare. Căci ne trebue azi suflete mari, cari să se ridice peste orgoliul individual, orgoliul de castă, sau națiune, suflete cari să cuprindă interesele largi ale omenirii.

Nu vreau să inchei rândurile prin cari aduc cuvenitul elogiu cuminței țăranului nostru, fără a aminti câteva atitudini in probleme de interes obștesc cari ar face cinste oricărui intelectual. Din tinerețe era epitrop al bisericii. L-a ales vrednicia și dragostea față de biserica strămoșească. Și-și implinea slujba cu evlavie și credință. Când era vorba de biserică, lăsa toate la o parte, și intâi aceasta. Zicea el: „pentru treburile omenești are omul vreme destulă, ori când, dar pentru cele inchinate lui Dumnezeu nu trebue amânare, că-i vorba de mântuirea sufletului". De aceea el era cel dintâi la datorie. Mintea, puterile, punga erau totdeauna gata a sluji biserica.

Se adunaseră ceva bani în lada bisericii, pentru a o infrumseța. O bisericuță de cărămidă, clădită pela 1771, când parohia nu avea decât câteva sute de credincioși, pictura cam ștearsă, iconostasul crepat și afumat, podelele ici-colo găurite, coperișul spart, crucea bizantină disproporțional de mare pentru turn, culcată intr'o parte de vijelii. Comitetul s'a intrunit să hotărască ce lucrări ar fi de făcut la biserică. Badea Niță asculta ca de obiceiu părerile unuia și altuia. S'au făcut propuneri pentru repararea generală a coperișului, invălirea cu țiglă nouă, punerea scocurilor de scurgere, repararea zidurilor, inlocuirea podelelor, repararea stranelor, vopsirea pe din afară și pictarea din nou in interior. Pe toate le-a aprobat, dar cu un lucru nu se putea impăca: „pictură nouă". A incercat să-i convingă pe cei cari cereau aceasta și cari erau in majoritate că nu sunt atâtea parale ca să se facă o pictură bună, că pictura care este e prea frumoasă decât să fie rasă, că poate fi refăcută, că in fine bisericii ii stă bine cu pictura pe care o are. Avea dreptate epitropul, și preotul ca cunoscător in materie își dădea seama, dar rămaseră numai ei doi pentru această soluție.

Majoritatea s'a cramponat in propunerea ei, dar și badea Niță s'a indârjit. Lucrul a rămas nedecis. După ședință satul intreg s'a impărțit în două tabere. Discuția la ordinea zilei: să facem pictură nouă, sau nu? Preotul era in grea cumpănă, majoritatea zdrobitoare era pentru. Aceasta ii cerea cu inzistență să nu asculte de ceilalți, amenințând chiar cu trecerea la baptiști, căci era intensă și ademenitoare propaganda sectară.

Epitropul dându-și seama de situația preotului, voind să-și vină intr'ajutor, pentru a nu ajunge in neințelegeri cu niște oameni cârcotași, cari țineau să-și impună voința cu orice preț, și-a făurit un plan. S'a gândit el: dacă eu ca simplu țăran nu i-am putut convinge, să nu strice un lucru bun; dacă părintele om invățat și foarte priceput în cele ale bisericii nu i-a putut convinge, se vor găsi alții, și pricepuți și puternici, cari poruncindu-le să-i oprească dela rău.

Cu invoirea preotului i-a scris despre necazul cu biserica, marelui invățat Iorga, rugându-l să trimită un cunoscător, care să vadă pictura și să-și dea părerea.

Ruga i-a fost ascultată, a venit pictorul expert, constatând, ceeace ochiul nepriceput al e...

tropului a văzut: o operă de artă. Dar nici explicările pictorului, nici angajamentul lui de a curăți și reface nu au mulcomit spiritele. In partida contrară poruncea ambiția biruinței.

Epitropul însă nu s'a oprit la lucrul jumătate. Având și asigurarea unui expert că luptă pentru o cauză dreaptă și mai cu seamă că luptă pentru autoritatea preotului care nu poate fi știrbită, din nou s'a adresat dlui profesor Iorga, rugându-l să intervină ca pictura bisericii să fie declarat monument de artă. Și a fost ascultat. In fața legii încăpățînarea a trebuit să cedeze.

Și să nu se creadă că cineva i-a purtat dușmănie după aceea? Nu. Pictura curățită și refăcută încânta pe toți.

La câțiva ani după această întâmplare, biserica a vândut un imobil. Suma de bani încasată, era bine să fie investită imediat într'o proprietate. Din nou o majoritate zdrobitoare a fost de părerea să se înceapă clădirea unei biserici noui, mai potrivită cu numărul credincioșilor. E drept că suma nu ajungea pentru terminarea unei noui biserici, dar parohienii se angajau la contribuții benevole, sau chiar la un arunc.

Epitropul a prins momentul pentru a da o lecție usturătoare câtorva gălăgioși, cari prin adunările parohiale făceau multă zarvă, dar legături cu biserica nu țineau. A spus: eu mă bucur că vă gândiți la lucrul bun, o biserică mare în care să încapă toți credincioșii. O vom zidi însă atunci, când biserica pe care o avem nu ne va mai cuprinde. Să ne luăm un răgaz de un an, și dacă Dumineca și Sărbătoarea voiu vedea biserica plină, și rămânând oameni și pe afară, atunci ne apucăm de lucru, dacă nu, atunci e de prisos, să ne facem de râs, cu două biserici goale. Căci să mă iertați dumneavoastră, biserica nu-i făcută numai ca să vă uitați la ea. Parohieni suntem mulți numai cu numele, însă pe cei cari vin la biserică numai de Crăciun, de Paști și la hram, eu nu-i socotesc creștini.

Și iar a avut dreptate badea Niță. Peste un an nimeni nu mai cerea să se zidească biserică nouă. Avertismentul lui totuși a fost cu folos. Unii s'au rușinat venind de atunci mai regulat la sfintele slujbe.

Și mai sunt încă multe asemenea pășiri în viața lui, în calitatea lui de epitrop. Acum una de când era primar. Intr'o vară tineretul școlar, trimite o delegație la Primărie, să-l roage să se întrepună pentru a primi un loc pentru sport din pășunea comunală. Ascultă primarul cererea, dă din cap, se uită la fiecare pe rând, apoi întreabă pe cel mai bățos din delegație: I-a spune-mi rogu-te, c'am ce fel de sporturi vreți voi să faceți aci la sat în timpul vacanțelor? I-a înșirat cel întrebat toate planurile. Bun a răspuns badea Niță, vă fac pe plac, dar vă pun o condiție, în timpul lucrului și al slujbei din biserică, să nu-mi bateți mingea, ca oamenii fără de căpătâi.

Badea Niță s'a ținut de cuvânt. La intervenția lui s'au expropriat un teren de sport. Le-a ajutat tinerilor să-l îngrădească și să-l aranjeze după toate legile. Dar băeții nu s'au ținut de promisiune. Cât era ziulica de mare, băteau mingile. Și nu-și mai dedeau rând la joc, de aci ne-

Artur Verona: Botez la țară

ințelegeri, ba chiar părueli, certuri și dușmănii între părinți. Locul de sport, ajunse pricină de neințelegeri și între părinți și copii; și între copii și între săteni. Ba exemplul dat de tinerii cu școală a prins și între cei de sat. Făceau mofturi când era vorbă de lucru. Toți voiau să caște gura la joc, sau să mai dea câte o lovitură in minge când ieșea din teren.

S'a mâhnit primarul adânc, ori unde ii întâlnea pe cei cari au venit la el să-i ceară ajutorul, le aducea aminte de angajamentul luat. Văzând că cu buna nu merge, i-a adunat într'o zi pe toți la primărie. Erau vre-o 40. Inafară de 2 toți ceilalți copii de țărani, sau muncitori. Mulți băeți săraci, ai căror părinți neavând o brazdă de moșie își câștigau existența muncind din greu pe la alții, sau la pădure, sau la cărăușie, sau prin fabrici. Tuturor le-a ținut o lecție usturătoare, arătându-le că sunt fără simțire, când văzând cu câtă trudă părinții lor ii îmbracă, ii hrănesc, ii ține la școli înalte să-i facă domni, nu le ușurează sarcina cel puțin în vacanță la ceea ce pot — arătându-le că chemarea lor este să aducă pilda cea bună între săteni, purtându-se ca niște copii cu învățătură, cari pătrund rosturile vieții, in fine punându-le la suflet că munca nu trebue să-i rușineze, ea fiind singurul mijloc prin care cineva se poate înălța.

Dojana și-a avut efectul dorit. Au înțeles domnișorii, că cu badea Niță nu-i de a glumi. Dacă ei nu s'au ținut de cuvânt, el se va ținea, redând terenul de sport izlazului comunal.

Sunt convins că în toate satele noastre sunt oameni ca badea Niță. Voind însă să evite neneințelegerile, s'au dat deoparte de viața obștească, copleșiți de drojdia ridicată la suprafață. E timpul să se ridice, să prindă curaj, să îndrăznească a se afirma ca și badea Niță. Sunt sigur că vor birui. Binele ori cât de târziu și ori cât de greu, iese la lumină, se impune. Sunt răspunzători în fața neamului și a lui Dumnezeu de talantul înțelepciunii pe care nu-l fac să rodească în mulțime.

TOAMNĂ

de TITUS POIENARU

Cu năframă fumurie
Și cu degete de ploi,
Trece toamna peste vie,
Fuge peste câmp stafie
Urmărită de copoi.

Vine 'n prispa mea pustie
Și cu pletele vâlvoi
Scrie 'n cărți melancolie,
Cu cerneală arămie
Și condee de noroi.

Saltă peste crâng zurlie
Și îl scarmănă de foi,
Varsă lacrimi de leșie
Și coboară sihăstrie,
Peste 'ntinderi, peste noi.

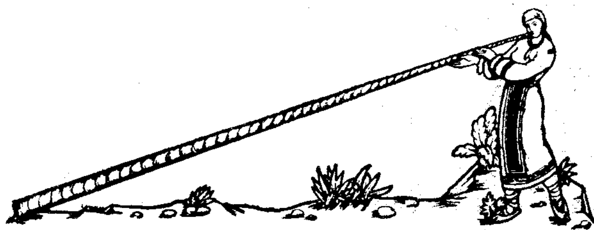
TÂRZIU, IN NOAPTE...

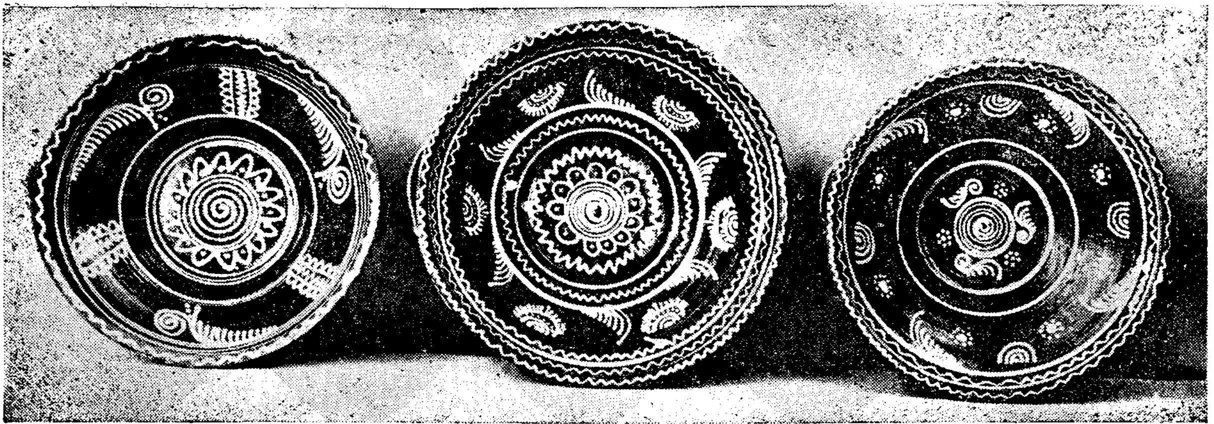
de TITUS POIENARU

Târziu, în noapte, stelele plâng,
Inchid ostenite pleoape
Și cad fluturând peste ape,
Pe stepe, pe 'ntinderi, pe-aproape,
Pe netede plete de crâng.

Din albastru adânc se desprind,
Purtând depărtări în aripe
Cobor veșniciile 'n clipe.
Peste larguri de zare și pe
Negrele mări, flăcări aprind.

Târziu, în noapte, stelele cad
In ochii de fântâni să s'adape,
Adâncuri de mări să le 'ngroape,
Inchid veșnicii sub pleoape
In tainice șoapte de vad...

TRUSTURILE JAPONIEI

de RADU CUCUTĂ

Fiecare țară își are flora sa. De obiceiu se crede că Statele Unite ale Americii sunt caracterizate prin marea răspândire a trusturilor de înălțimi uriașe. Dar planta aceasta se desvoltă și în terenul vulcanic al Japoniei și chiar, pe cât se pare, îi priește locul și clima foarte bine.

Japonia e singura țară din Extremul Orient, care are o industrie foarte desvoltată, dar această industrie nu se reazimă, cum se reazimă industria germană, engleză sau americană pe mari zăcăminte de minereu de cărbune și fier. Japonia e o țară săracă în minereu: ea a importat materiile prime, le prelucra cu muncitorii ei foarte ieftin plătiți și le exporta spre vânzare străinilor. Japonia depindea în acest fel de două ori de străinătate: prin izvoarele ei de aprovizionare și prin piețele ei de desfacere.

Prin muncă uriașă a învins aceste greutăți ce păreau de netrecut, iar succesul le-a dat Japonezilor credința că vor reuși în toate și că au tot dreptul să reușească în strădania lor de a cuceri cât mai multe ținuturi bogate în minereuri și cât mai multe piețe de desfacere, pentru a face, în felul acesta, străinătatea (de care depindeau) cât mai mică.

In vremea când în raporturile economice internaționale domnea concepția liberală, nici industria și nici armata japoneză (o strădanie cu două fețe) nu erau desvoltate. In procesul de formare și creștere, concepția liberală a fost, într'o privință, folositoare Japonezilor: ei își puteau aduce în țară materii prime ieftine și și-și puteau exporta fabricatele la prețuri scăzute, pe multe piețe din lume, căci concepția liberală nu permitea înălțarea de bariere vamale greu de trecut. Când asupra omenirei se abătea vre-o criză de supraproducție și Japonezii erau amenințați să rămână cu mărfurile nevândute, ei scădeau mult prețul articolelor și în felul acesta își desfăceau marfa. Din această scădere de preț, industriașul nipon nu pierdea prea mult, căci avea grije să scadă în proporție simțitoare salariile muncitorilor. Și numărul fabricilor japoneze creștea mereu, instalațiunile lor se perfecționau neîncetat.

Când materiile prime – cărbunele, fierul, bumbacul, petrolul etc. – se scumpiră tot mai mult și barierele vamale au ajuns de netrecut, nici chiar cu ajutorul comprimării salariilor muncitorilor, Japonia începu cucerirea celei mai apropiate țări din care se aproviziona cu multe și prețioase materii prime: Manciuria. In Manciuria industriașul japonez a găsit lemn, cărbune, minereu de fier, soia (folosită nu numai ca hrană, ci și ca materie primă în industrie).

Japonia a făcut acest pas la 1931, dar de fapt gândul o purta de mult într'acolo. Marea revistă economică *Toyo Keizai* a scris clar în 1908: „trebue stabilită fără ezitare în Manciuria suveranitatea Japoniei, ce importă dacă de aici va rezulta un conflict cu China?"

Ioan Timuș, în lucrarea „Japonia", scria la 1924 despre problema aceasta următoarele:

„Imigrarea în Manciuria face mereu progrese: în 1921 erau acolo peste 180.000 de Japonezi, cari făceau agricultură, industrie, comerț, lucrau la căi ferate și la tot felul de alte întreprinderi. Deși Japonia se angajase prin tratatul dela Portsmonth (încheiat la 1905, în urma războiului ruso-japonez) să evacueze Manciuria în 18 luni, totuși sub toate pretextele, întârzie retra-

gerea trupelor ce le are acolo, le schimbă mereu, ca să familiarizeze o massă considerabilă de soldați cu climatul și obiceiurile locului".

Se pare că mare parte din „Japonezii" de care amintește autorul român sunt Coreeni. Mai ales ei pare a fi emigrat ca *agricultori* in Manciuria. Numărul acestora a crescut după ocuparea Manciuriei (1931), iar neințelegerile dintre agricultorii localnici și cei veniți din Coreea, duce multă apă la moara Japoniei.

Indată după ocuparea Manciuriei de către Japonezi, s'a început exploatarea sistematică a bogățiilor în folosul mai ales al metropolei. La un an după instalarea în Manciuco a regimului dorit de Japonezi, țara a ajuns atât de dependentă de Japonia, încât aproape întreg exportul și importul Manciuriei se făcea spre și din Japonia. Se exportau, ca și mai înainte, tot numai materii prime și se importau cât mai mult mărfuri fabricate gata. Bogățiile țării se exploatau sistematic, capitalul japonez fiind interesat pretutindeni. In școli s'a introdus desigur limba japoneză, așa cum s'a introdus și în alte țări, mai îndepărtate de inima imperiului japonez. Manciuriei i-a făcut însă împăratul Japoniei un dar religios: i-a permis să adopte printre zeitățile țării pe cea mai de seamă zeiță a Japoniei, zeița luminii. Despre acest fapt am aflat mai anul trecut, când ziarele au adus știri despre o serbare dela curtea împăratului din Manciuco. Cu acest prilej, reprezentantul Japoniei, felicitând pe împărat, i-a spus: „când Măria Ta te-ai întors dela serbarea de aniversare a 2600 de ani dela întemeierea regalității japoneze, ai introdus în Manciuria cultul zeiței Okilami Amataruzus, zeița lumii. Zeița soarelui e cinstită acum și aici după cele mai vechi obiceiuri ale casei imperiale japoneze".

Japonia simțindu-se asigurată pe continent, de trupele familiarizate cu climatul aspru al țării și de zeița Okilami Amataruzos, își aruncă ochii departe, în căutarea celor mai bune țări de cucerit. Semioficiosul „Japan Times" a scris în 10 Iunie 1933:

„Manciuria este un teritoriu de importanță vitală pentru imperiu japonez, însă izvoarele de aprovizionare cu materii prime și piețele de desfacere pentru mărfurile noastre sunt mult la Sud, în Asia sudică, în Malaiezia, în India Olandeză, în insulele Mării de Sud. Prin desvoltarea Manciuriei, se vor adânci legăturile comerciale dintre Manciuria și Japonia, dar în aceea zi, Japonia trebue să se gândească să cucerească *piețe noi, pentru mărfurile fabricate din materiile prime manciuriene.* Linia prosperității economice duce spre Asia sudică. Această parte a pământului, pe cât de întinsă, pe atât de bogată în materii prime, nu așteaptă decât să-și întoarcă fața spre Japonia. Asia sudică e un teren ce oferă posibilități de traiu pentru 500 milioane de oameni".

Se știe precis care sunt bogățiile râvnite de industria japoneză, în această parte din lume: In China căutau: bumbacul, lâna, minereul de fier, cărbunele, peile brute, petrolul, tungstenul și alte materii prime, dar și piața cea mare a Chinei, pentru fabricatele japoneze. Nu e mirare că agenții, negustorii, industriașii japonezi au mișunat mereu în ținuturile acestea: China de Sud, Malaiezia etc.

Pe Japonia o interesa cositorul malaiez, zincul indo-chinez, nichelul din Noua Caledonie, plumbul australian, petrolul din Borneo, cauciucul din Sumatra și poate multe altele. Deaceea unii economiști japonezi au susținut încă de multă vreme că Japonia are în Oceanul Pacific interese cel puțin tot atât de mari ca și pe continentul asiatic (G. Bálint: „Pericol în Asia"). Iar conducătorii politici ai Japoniei au adăogat: „Japonia trebue să-și întindă înrâurirea politică și forța ei militară și în această parte a lumii, nu numai din motive economice, ci și din motive strategice".

Dar nici cu aceasta unii Japonezi n'au ajuns la capăt. Contele *Okuma* a declarat la 1907: „300 milioane de Hinduși oprimați de europeni caută în Japonezi un protector. *India* se organizează ca să boicoteze produsele europene; dacă Japonia nu profită de o ocazie atât de bună, va înșela *India*... De ce Niponii n'ar pune mâna pe această țară bogată, acum când locuitorii ei îi imploară?"

Și în cele două Americi au emigrat mulți Japonezi. In *Havai,* posesiune americană, Japonezii erau prin 1924 aproape jumătate din numărul locuitorilor. In *California* erau la 1897 vreo mie Japonezi, în 1920 numărul lor trecea de 300.000, ceeace a făcut pe un profesor universitar japonez, Iso, să spună despre California că e „al doilea imperiu japonez". Japonezi negustori, servitori, agricultori, muncitori în păduri, lucrează și în Canada, Mexic, Peru, Chili, Argentina, Brazilia. Companiile de vapoare japoneze le oferă acestor muncitori mari avantaje și-i încurajază mereu. Cât sunt Japonezii de organizați, chiar și în ținuturile unde sunt relativ puțini, cât sunt ei de solidari și de dârzi, se poate bănui și din următoarea scenă petrecută în 1907 în Canada:

Intr'un oraș au fost atacate, de extremiștii canadieni, cartierele chineze, japoneze și indiene. „Pe când Chinezii și Indienii o luau la fugă, Japonezii baricadați răspundeau cu cuțite și asvârleau

cu sticle" — aduse în grabă de femeile lor. (I. Timuş). Să nu uit de emigrările japoneze în Australia, pentrucă Japonezii n'au uitat de ea.

Dintr'un progres economic în altul, dintr'o victorie militară în alta, pas cu pas înaintând, unii naţionalişti japonezi au ajuns la concluzia firească: pentru a putea fi fericită, întreaga lume trebue să ajungă clienta Japoniei. Şi gândurile acestea nu izvorau în capetele unor poeţi vizionari. Nu. Iată că însuşi serviciul de presă al armatei japoneze a dat la 1 Octomvrie 1934 un comunicat în legătură cu problema dumpingului. In acest comunicat se spune, între altele: „Interesele consumatorilor, adică interesele celei mai mari părţi din omenire, e să primească marfă bună şi ieftină. In această privinţă, ţara noastră cu un standard de viaţă relativ scăzut, se găseşte într'o situaţie favorabilă. Din contră, ţările vechi, ca Anglia şi Olanda de ex. stau mai rău. Pentru ca să asigure popoarelor lor mici un nivel de vieaţă, ridicat, ele constrâng populaţia colorată din colonii să le cumpere marfa lor pe un preţ urcat. E clar că fapta lor nu se împacă cu principiile moralei".

„Spre deosebire de aceste ţări interesele imperiului japonez se confundă cu interesele masei celei mari de consumatori de pe pământ. Deci dacă nu de alta, dar pentru motive morale nu poate fi strop de îndoială că victoria finală (a războiului economic ce se da atunci) va fi de partea Japoniei. Dacă marile puteri îşi vor continua cu încăpăţinare concurenţa lor ilegală, atunci imperiul (japonez) va fi nevoit... să pună mâna pe armă, pentru ca să pună capăt stării acesteia ciudate şi să facă drum liber dreptăţii".

Imprejurările au şi venit. In 1937 Japonia a pus mâna pe armă şi de atunci n'a mai lăsat decât arma înfierbântată ca să ia repede alta.

In comunicatul de mai sus nu ştii ce să te mire mai mult: îndrăsneala cea mare de a concepe astfel de planuri uriaşe, sau tonul deschis cu care e înfăţişat acest plan, sau însfârşit, ingeniozitatea cu care se găseşte legătura cea strânsă dintre interesul de a învinge ale Japoniei şi interesul marei majorităţi a locuitorilor din lume.

Desigur că interesul maselor consumatoare din lume e să ajungă la produse cât mai ieftine. Dar masele consumatoare sunt formate, din marele număr al muncitorilor de toate categoriile şi din familiile acestora. Dacă muncitorimea s'ar bucura de mărfurile ce le-ar primi pe un preţ scăzut, japonez, în schimb ea ar privi cu multă îngrijorare la salariile ce i le-ar dicta cineva, după măsura japoneză. Militariştii japoniei sunt mândri de „situaţia favorabilă" a industriei ţării lor, care poate produce mult şi mai ales atât de ieftin. Intr'un articol precedent, am văzut cu ce chin şi ce robot plăteşte muncitorimea japoneză acea „situaţie favorabilă" a ţării.

*

Până acum de curând cinci concerne cu caracter familiar au deţinut 62% din totalul întreprinderilor japoneze. Cele mai bogate concerne familiare sunt Miţui şi Mitubişi. (Industria textilă în proporţie de 70% e în mâna celor 5 concerne; 78% din industria hârtiei e stăpânită de *Miţui;* societăţile de asigurare sunt dominate de *Mitubişi,* tot el are 47% din fabricile de sticlă...) Concernele au mult capital investit în industriile de războiu şi în industria grea, desvoltată în ultimul timp. In 1934, concernul Mitubişi avea investit 244 milioane ieni în industria japoneză de războiu. Concernul Miţui avea aproape tot atât.

„Incidentul" care a dus la cucerirea Manciuriei a îmbogăţit aceste industrii cu milioane de ieni. Numai a doua jumătate a anului 1933 a adus concernului Miţubişi 5,319.000 ieni câştig. De atunci războiul continuă necurmat, cu furie crescândă, desigur şi câştigurile vor fi crescut în proporţie asemănătoare.

Militarii care se bat cu arme furnizate de marile concerne, dacă cuceresc ţinuturi noi nu-şi uită de industriaşii din patrie. Revista chineză „China Wekly Reviev" din 1 Maiu 1938 scrie că în ţinuturile industriale ale Chinei, unde au pătruns Japonezii, aceştia au demontat fabricele chineze şi le-au trimis în Japonia ca fier vechiu. Desigur că Japonia are nevoe de fier mult în acest războiu, însă şi puternica industrie japoneză are tot interesul să nu fie pe continent fabrici — fie chiar cu instalaţiuni demodate — care le-ar face cândva concurenţă.

Precum vedem, între politica guvernelor, vederile militarilor şi interesele concernelor japoneze e o perfectă armonie. Aluatul viu, care a creat legătura, pare să fi fost Miţui, Miţubişi şi fraţii lor mai mici.

De drept, Japonia e o monarhie constituţională, dar de fapt puterea împăratului e nemărginită, doar împăratul nici nu e considerat om ca ceilalţi oameni, ci un coboritor mai deadreptul din zei. Ţara are parlament, dar dreptul de alegător se câştigă foarte greu. Guvernul nu e responsabil în faţa parlamentului, ca în Anglia de ex., ci numai în faţa împăratului. Mai mult, „ministrul de războiu şi al marinei nu depind de primul ministru şi nu fac raport decât împăratului. Impăratul numeşte pe miniştri la propunerea înaltului sfat — djenro — compus din cinci bătrâni".

Nu ştiu ce legături vor fi având bătrânii înţelepţi din înaltul sfat şi concernele uriaşe ale ţării. Adevărul e că împăratul nu-şi foloseşte puterea strânsă în mâinile lui, pentru a-şi servi interese personale, egoiste. El vrea să-şi servească ţara. Concernele vreau să facă la fel, dar dacă din fericirea şi mărirea ţării trag cumva foloase în primul rând ele, asta nu le supără. Concernele işi spun cuvântul tare în parlamentul ţării.

„In parlamentul japonez sunt două partide mari, unul mai conservativ, *Seiiucai* şi... altul mai progresiv, *Minseito.* La spatele acestor partide stau două din cele mai puternice grupări de capitaluri: Miţui şi Miţubişi... Concernul Miţubişi, interesat mai ales în industrii, susţinea principiul unui progres comercial mai pacinic, cerea bugete mai echilibrate şi înarmare nu prea exagerată, de aceea el susţine partidul *Minseito.*

Concernul *Miţui* reprezintă mai ales interese bancare, adesea speculative, de acea a aprobat de multe ori strădaniile imperialiste ce se cereau impuse cu forţă mărită, de aceea tot sprijinul său l-a acordat partidului Seiiucai". Precum vedem amândouă partidele reprezintă interesele clasei celei mai bogate, iar ţărănimea şi proletarii oraşelor nu sunt reprezentaţi, în deajuns, în parlament.

Concernele japoneze îşi vor mai spune cuvântul şi prin multe din cele 1200 de ziare şi 3000 de reviste ale ţării. Ziarele sunt multe, cititorii sunt mulţi, căci în Japonia nu sunt analfabeţi. Presa bate zilnic în aceeaşi strună şi de aceea are şi efect. Ce scrie această presă, am văzut din câteva citate, iar citatele se pot înmulţi, căci ziarele japoneze ori apar în milioane de exemplare, ori în sute de mii sau zeci de mii de exemplare, ele spun, în mare, acelaşi lucru. Intre conducătorii ziarelor şi guvern e o armonie perfectă. „Nu există pe lume o presă care să cânte mai pe struna gândurilor şi intereselor celor cari deţin puterea" cum e presa din Japonia.

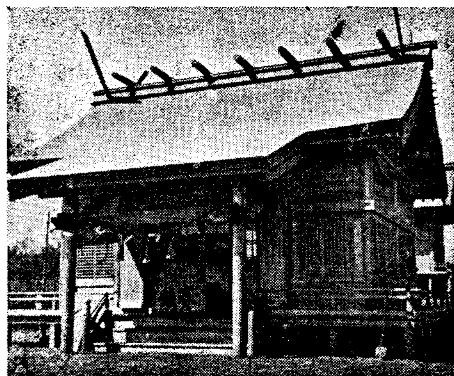
Concernele şi-au spus deci cuvântul prin reprezentanţii lor din parlament, prin presă şi poate şi-au spus cuvântul şi în cercuri mai puţin publice, în orice caz, impresia lăsată de politica japoneză e că în acea ţară concernele au avut „un rol hotăritor". Ele au fost, poate, unul din fermenţii de seamă ai istoriei veacului nostru. Interesele lor s'au ciocnit cu interesele americane în multe părţi, dar mai ales în China. In 1932, deci la un an după conflictul japonezo-manciurian, 25% din importul Chinei era făcut din U. S. A., numai 14% din Japonia, iar restul din alte ţări, (11% din Marea Britanie, 7% din Germania etc.). Concernele japoneze ar fi voit ca numai ele să exploateze această uriaşă mină de aur. Cu arme şi petrol aduse mai ales din America, Japonia începu să închidă porţile Chinei pentru neasiatici. Intr'adevăr, succesele armatelor japoneze urmau, la început (1937) una după alta. America însă începu să se îngrijoreze. Dacă Japonia ar fi câştigat războiul, Statele Unite ar fi suferit pierderi uriaşe mai întâi în China, apoi în Japonia, pierzând amândoi clienţii, căci Japonia doar cu gândul acela a început războiul, ca să-şi cucerească teritorii din care să se poată aproviziona cu materii prime, pe care era silită să le cumpere dela străini şi să-şi cucerească pieţe, pentru a putea vinde fără teamă de concurenţă. America încetă de a mai da material de război Japoniei şi începu să ajute tot mai statornic China. Banca Morgan s'a îngrijit de plasarea împrumuturilor pe piaţa americană. Incordarea a dus la războiul dintre cele două state industriale de pe coastele aşa zisului Pacific.

*

Poporul japonez, ca şi pământul ţării lui, e în continuu neastâmpăr. Acum a pornit luptă nouă, pentru acapararea de spaţii întinse pe continent şi peste ape. El a pornit războiul cu credinţa că odată şi odată îi va învinge pe toţi duşmanii prin vitejia, patriotismul şi numărul mereu crescând al fiilor săi. In ziua aceea lumea va fi deschisă pentru „şirul nesfârşit de generaţii" ale neamului japonez, coboritor din zei.

Marii capitalişti japonezi au ştiut să tragă tot folosul din această nepotolită sete de cucerire. Dar în faţa strădaniilor ţării lui Miţui şi Miţubişi se opune azi ţara lui Morgan.

Zările răsăritului s'au înroşit din nou de flăcările războiului. Vitejia şi patriotismul japonez trece acum proba cea mai grea.

Templu japonez

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Prot. Dr. G. L. Munteanu: VIAȚA SFÂNTULUI APOSTOL ȘI EVANGHELIST IOAN. 1943. pag. 248. Prețul: 3'50 P. In colecția „Cărțile Vieții". Editura Episcopiei Ortodoxe române.

Această nouă lucrare a protopărintelui rector al Academiei teologice ortodoxe române din cetatea de obârșie a regelui Matei Corvinul, e una din biografiile biblice, de care se simte mare lipsă în literatura noastră religioasă. Dupăce în două lucrări anterioare ne-a înfățișat cu arhicunoscuta-i competență de specialist „Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos" și „Viața Sfântului Apostol Pavel" – în lucrarea de față își propune să desgroape „din negura trecutului îndepărtat chipul senin al celui mai tânăr și mai iubit ucenic al Domnului: chipul apostolului și evanghelistului Ioan", numindu-l – pe bună dreptate – „un îndrăgostit de Hristos", care „dela început se lipește de Iisus cu dragostea unui fiu față de părintele său. Iubește pe Mântuitorul nu numai pentru uriașa lui lucrare de mântuire a neamului omenesc din robia păcatului, pentru dumnezeiasca lui înțelepciune și pentru puterea faptelor lui minunate, ci pentru persoana lui, pentru ceeace era Iisus Dumnezeu-Omul".

Expunând viața înflăcărată și arzătoare, ca soarele țării sale de origine, consumată în cea mai caldă și sinceră iubire pentru Dumnezeu, autorul nu adoptă un ton didactic-dogmatic, potrivit și întrebuințat dela înălțimea unei catedre academice, dar ne la locul lui într'o scriere dedicată marelui public, ci un stil simplu, lin curgător, fermecător și bogat în imagini, ușor de înțeles de oricine, care e dornic de mai multă cunoaștere și o mai temeinică pătrundere în fondul credinței sale, dar în acelaș timp uneori de-o profunzime rar întâlnită în studii de asemenea natură. Prin aceasta în loc să scadă valoarea cărții, ea tocmai dimpotrivă crește, devenind accesibilă unui cât mai larg cerc de cetitori, putându-i satisface și pe cei mai exigenți. De aceea lectura ei nu poate fi decât adânc ziditoare și neconfortantă, mai ales în aceste vremuri, când un leghion de rele ne copleșesc viața, căutând să-i răpească și să-i întunece rostul și sensul, pe care i l-a dat Creatorul.

Studiul se împarte în patru capitole mari, fiecare având mai multe subdiviziuni. Primul ni-l prezintă pe sf. Ioan înainte de a-l cunoaște pe Mântuitorul; al doilea ca ucenic al lui Iisus; al treilea ne arată viața și activitatea lui după înălțarea lui Hristos și în fine al patrulea sfârșitul vieții lui. Iar drept încheere servește un adaos tratând despre mult discutatele și controversatele probleme: Cine a scris Apocalipsa? Cine a scris Evanghelia a patra și tâlcuirea Apocalipsei?

Chiar și numai această scurtă înșirare a titlurilor capitolelor principale, a cărora împărțire și clasare sistematică denotă o judecată deplin echilibrată, poate servi ca un indiciu referitor la înalta concepție a studiului, pe care vom încerca să-l redăm în formă de rezumat. Menționăm însă, că această încercare nu poate oferi decât o palidă idee despre profunzimea și întreaga ținută a cărții, care nu trebue să lipsească de pe masa nici unui știutor de carte însetat după roua duhovnicească, ea putând umplea cu prea mult și bun folos rosturile de lectură creștină ale prietenilor lui Hristos, cari vor afla în ea o mulțime de mărgăritare scumpe din fântâna nesecată a Scripturilor sfinte.

Galilean de origine, probabil din orașul Betsaida, fiul mai mic al lui Zevedeiu și al Solomei deși n'a învățat în școala vre-unui rabin, totuș nu era fără cunoștință de carte, fiind inițiat în studiul sfintelor Scripturi mai ales de mama sa, care era o femeie foarte evlavioasă. Inzestrat dela fire cu o putere „excepțională de a pătrunde în miezul lucrurilor, ajunge să cunoască Legea și profeții mai bine decât un rabin". Astfel își formează de timpuriu convingerea „că neamul său prin voință divină are de împlinit o mare misiune în lume... Timpul sosirii Unsului lui Dumnezeu, a Mântuitorului lumii împlinindu-se, el avea să apară în orice moment, având să-și adune neamul în juru-i, să scuture povara jugului roman, intronând libertatea și puterea regalității davidice". Mediul galileian cu oameni întregi, fără vicleșug în cuvinte și fapte, drepți și gata oricând să-și verse sângele pentru libertatea națională și pentru credința cea adevărată, îi întărește această convingere, asupra căreia meditează îndelung în murmurul lin al valurilor mării, în timp ce-și exercită meseria de pescar alături de tatăl și de fratele său Iacob. „Format astfel în așteptarea marilor reforme, pe cari le va aduce Mântuitorul, e pregătit să-l urmeze și să lupte alături de el, să-și dedice toate puterile de muncă și să-și dea viața pentru el. Viitorul ostaș al crucii își așteaptă numai conducătorul pentru a se înrola sub steagul lui".

Crescut într'o astfel de atmosferă era natural, că atunci când a 'nceput să răsune în valea Iordanului glasul puternic al Inaintemergătorului

entusiastul Ioan să coboare din Galileea și să se înșire printre ucenicii lui, văzând in Botezătorul primele raze ale Soarelui ce trebuia să răsară. Dintre cei ce l-au ascultat predica izvorită dintr'o credință înfierbântată și neînfricată, apostolul Ioan a fost singurul care l-a pătruns întregul și adevăratul ei sens adânc, înțelegându-i pedea'ntregul chemarea și rostul misiunii sale. De aceea e și primul, care - descoperind pe Mântuitorul - il părăsește pe Ioan și-i urmează lui Hristos dela început, devenind astfel martorul întregii lui activități. De acum timp de aproape trei ani este nedespărțit alături de Hristos, făcând sub supravegherea și controlul lui școala apostolatului, desăvârșindu-și caracterul și însușindu-și învățătura mântuitoare de suflete, care i se 'ntipărește așa de adânc in minte, încât și după 65 de ani poate reproduce cuvântările rostite de Iisus in diferite ocaziuni.

Aceste cuvântări le-au auzit și ceilalți apostoli, dar ei au prins și reținut numai acele fapte și cuvinte, cari au avut un răsunet mai mare. In această privință „Ioan are natura unei oglinzi pline de viață, care nu numai că prinde întreaga strălucire a Domnului, ci este in stare s'o și răsfrângă". La aceasta-l ajută și firea lui contemplativă-meditativă, care nu reacționează imediat, ca Petru. In schimb in ce privește puterea de pătrundere a minții se apropie și se aseamănă cu Pavel. Prin ceva însă-i întrece pe toți apostolii. Și anume prin flacăra iubirii față de Hristos, care iubire tot crește pe măsură ce-l cunoaste tot mai bine, copleșindu-i întreg sufletul tinăr și plin de avânt. Acestei alipiri de Hristos se datoresc o serie de gesturi, ca tot atâtea semne ale unei deosebite atențiuni și afecțiuni a ucenicului față de persoana învățătorului său, care la rândul său il răsplătește cu acelaș sentiment și cu întreaga sa încredere, învrednicindu-l să participe la cele mai mari minuni ale sale, alături de Petru și Iacob.

Astfel pregătit pentru viitoarea sa misiune, dupăce la Rusalii primește puterea Sf. Duh îndată și pornește la propoveduire neînfricată în Ierusalim, alarmând pe conducătorii templului, cari il prind, dar il eliberează de frica mulțimii. Pe urmă își lărgește cercul de activitate trecând și in alte orașe ale Palestinei, ba chiar și in Samaria. Restul vieții lui de aici înainte e cunoscut numai din tradiție, cu excepția participării lui la sinodul apostolesc, când a păstrat o atitudine plină de rezervă. După anul 70 il găsim propoveduind pe urmele Sf. Apostol Pavel in Efes și provinciile Asiei mici, unde prezența lui se dovedește necesară, având de înfruntat atacurile primilor eretici, cari erau mai periculoși chiar decât persecuțiile politice. Lucrarea lui in acest oraș a fost întreruptă de câțiva ani de exil petrecuți in insula Patmos pe timpul persecuției împăratului Domițian, când ar fi fost dus și in Roma și aruncat într'un vas cu ulei fierbinte, din care a scăpat însă nevătămat.

Aici, in Patmos, a scris Apocalipsa, al căreia cuprins e redat in mod amănunțit, arătându-i și însemnătatea pentru lumea creștină, precum și ce l-a îndemnat să scrie această carte, care încheie toată descoperirea divină cuprinsă in Biblie. Făcând o succintă paralelă între această carte și prima e sf. Scripturi, iată cum se exprimă Apocalipsa „se învârte in acelaș cerc de gândire, in care se mișcă începutul primei cărți a Vechiului Testament. Acolo Dumnezeu creiază un cer și un pământ, aci creiază un cer nou și un pământ nou. Acolo Dumnezeu umblă prin Paradis in liniștea înserării, aci Dumnezeu tronează in mijlocul oamenilor. Acolo Dumnezeu pedepsește pe protopărinții căzuți in păcat, cu dureri și moarte, cu osteneli și muncă zdrobitoare, aci Dumnezeu șterge toată durerea și toate lacrimile oamenilor. Astfel frumusețea și fericirea creiațiunii dumnezeiești nimicite prin păcatul omenesc, din nou sunt restabilite prin jertfa Mielului lui Dumnezeu. In Geneză pentru vina și păcătoșenia omenească este blestemat pământul, in Apocalipsă totul se rezidește. Astfel Cartea Facerii și Apocalipsa sunt cele două margini ale sf. Scripturi".

Din exil revine in Efes abia sub împăratul Nerva, care avea o fire mai blajină, și-și continuă lupta dârză împotriva ereticilor. In acest timp își scrie Evanghelia și cele trei epistole numite catolice in urma cuprinsului lor general. Asupra acestor scrieri savantul autor furnizează o mulțime de date extrem de instructive, expunând cuprinsul, scopul urmărit, cititorii, motivele scrierii, timpul și locul fiecărei opere aparte. După cum e și firesc, mai pe larg se ocupă cu Evanghelia, stabilind pe baza ei in mod cronologic activitatea messianică desfășurată de Mântuitorul in timpul celor trei ani de propoveduire. Scriind împotriva ereticilor cari voiau cu orice preț să coboare pe Hristos in fața credincioșilor, Ioan înfățișează învățătura ortodoxă despre persoana lui. După el Hristos e Logos. Cuvântul lui Dumnezeu, care e o persoană vie, diferită de Dumnezeu-Tatăl. El este vecinic, deasupra timpului și a lucrurilor mărginite, care la plinirea vremii trup s'a făcut pentru luminarea și mântuirea oamenilor.

Ultimul capitol tratează despre sfârșitul apostolului, care a părăsit această lume pământească

în Efes, în jurul anului 103 pe timpul domniei lui Traian. Dintre toţi apostolii singur numai pe el l-a ferit Mântuitorul să bea paharul morţii mucenicești, el murind de moarte naturală la vârsta înaintată de 90 de ani.

Cu cele desvoltate până aici scopul propriu zis al lucrării recensate, după cum arată de altfel şi titlul ei, poate fi considerat ca atins. Cu toate acestea însă distinsul autor se simte dator să mai adaugă un supliment, pe de-oparte spre a spulbera afirmaţiunile unei anumite critici, după care nu apostolul şi evanghelistul Ioan ar fi autorul Evangheliei a patra şi a Apocalipsei, ci un oarecare presbiter Ioan, iar pe de altă parte spre a servi un foarte documentat studiu asupra interpretării Apocalipsei, al cărei cuprins învăluit în mister a ispitit pe mulţi să-l lămurească, dar fără să fi reuşit. Lucrul e şi greu, întrucât autorul inspirat se exprimă în mod alegoric, ceeace poate da prilej la nenumărate feluri de a privi şi comenta cele expuse. De aceea s'au şi emis felurite teorii, dintre cari sunt analizate pe larg principalele patru. Arătând lacunele fiecăreia, ni se spune drept concluzie „că în Apocalipsă avem descrieri verbale, alegorice şi tipice. Primele pot fi lămurite, ultimele ascund taine pe cari omul nu le poate pătrunde până la împlinirea lor în timp. Orice cititor trebue să se apropie de această carte cu frica şi cu sfinţenia cu care trebue să te apropii de o descoperire dumnezeiască. In ea n'are să vadă decât o oglindă fidelă suferinţelor prin cari creştinismul a trecut şi mai trebue să treacă până la dobândirea biruinţei finale, dar şi o promisiune că aceasta se va întâmpla, sfinţii fiind răsplătiţi dumnezeieşte pentru toate suferinţele lor".

Evident, vizionarul de pe insula Patmos, care pentru întreaga creştinătate va rămâne una din cele mai strălucite pilde de viaţă activă, care n'a cunoscut răgaz sau dare înapoi, ci s'a consumat zi de zi şi fir cu fir întru mărirea lui Dumnezeu, nu-şi putea găsi un biograf mai competent, decât ilustrul rector al Academiei noastre teologice. Citiţi-i lucrarea şi vă veţi convinge.

EMIL NICOLESCU

Lucian Blaga: NEBĂNUITELE TREPTE. Versuri nouă. 1943.

Pentru iubitorii de *inutilităţi,* poesia plină de mirare a dlui Lucian Blaga e într'adevăr o treaptă nouă pe care vor sui chinuiţi ca spre un ţărm suspendat între viaţă şi aventură. E cu neputinţă de a nu te adăpa din ţipetele acestea prelungi, care ascund nu ştiu ce dramă în toată sonoritatea ei terestră. O muzică magistrală de imagini în pura lor asenţă, fluturarea vieţii pământene în plin văzduh, nicio urmă de lut pe flautul de azur, e ceeace mâna schingiuită de teroarea cuvântului poate să spună ca să nu impieteze un cântec adânc uman, cu înţelesuri mari, tăinuite.

Citiţi şi dibuiţi lumina tristă a acestui ţipăt:

Lucian Blaga e mut ca o lebădă.
In patria sa
zăpada făpturii ţine loc de cuvânt.
Sufletul lui e în căutare
în mută, seculară căutare
de totdeauna,
şi până la cele din urmă hotare.
El caută apa din care bea curcubeul.
El caută apa
din care curcubeul
îşi bea frumuseţea şi nefiinţa. (Autoportret).

Sau, găsiţi înţelesul apropiat al acestui poem, pe care nu eu îl voiu mânji cu exegeză de rigoare:

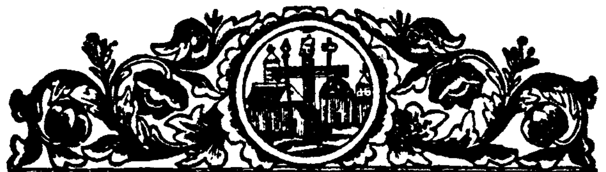
Ingăduie Prietenă, să-ţi amintesc că Poetul
muri numai mult mai târziu.
Mult mai târziu, ucis
de-un ghimpe muiat în azur
Ca de un spine cu foc de albină.

Muri poetul ucis sub soare de-un trandafir,
de-un ghimpe muiat
în simplu albastru, în simplă lumină.
De-atunci, în frunzare aplecate
privighetorile toate-amuţiră
uimite de cele 'ntâmplate.
Privighetorile ceasului, din rarele noastre grădini,
amuţiră 'n lumina ce-apare'n zădar
şi fără semne, de-atunci.
Şi nu ştiu nimic pe pământ
Ce-ar putea să le 'ndemne
să cânte iar. (Poetul).

Oricare ar fi cauza inspiratoare a acestor poeme, ele rămân de o frumuseţe unică, neveştejită. Nu elogiul mulţimii va isbuti să comunice flacăra întârziată pe culmi de hotar. Totul e un labirint vrăjit, cu trepte nebănuite, să nu le vopsim cu mucegai. Ascultaţi:

Domniţă, cuvintele noastre-s morminte, nu crezi?
Morminte 'n cari timpul şi-a 'nchis suferinţele
în faţa acelor frumuseţi ce calea-i aţin
rănindu-l cu amarul lor farmec.
Sub bolţile acestea, sub sfintele,
e bine, tu ştii, să vorbim mai puţin şi mai rar.
Să nu ne jucăm cu mormintele. (Domniţele).

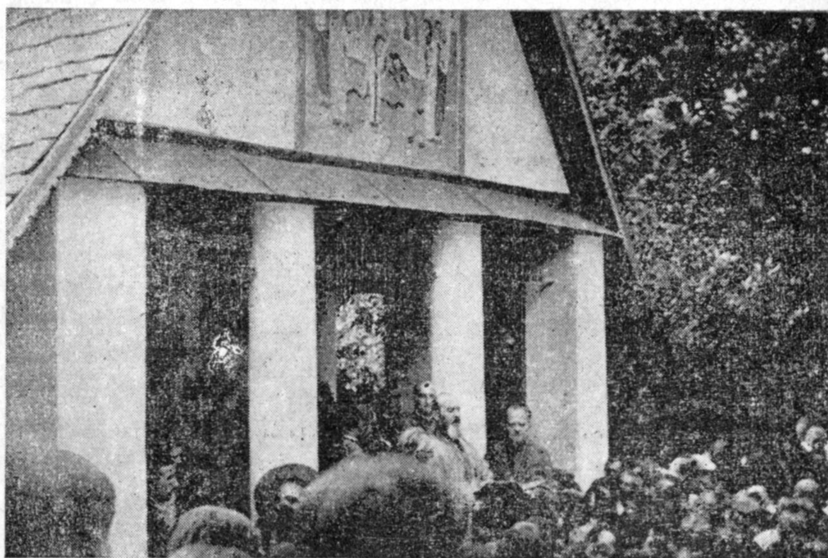
e. m.

INSEMNĂRI

MĂNĂSTIRILE NOASTRE. In deșertul veacurilor pe care le-am străbătut, mănăstirile ne-au fost totdeauna izvoare de apă vie cu al căror susur duhovnicesc ne-am răcorit sufletul ars de zăduhul și arșița protivnicilor.

La cei păgâni existau odinioară Vestalele care păzeau nestins focul sfânt. La noi avem chipurile de cuvioși călugări care păzesc, pe vetrele mănăstirilor, nestins focul sfânt și adus din cer pe pământ al Evangheliei lui Hristos, ca să ne lumineze cărările acestei călătorii și să ne încălzească inimile înghețate de gerul urei ce trece adeseori în valuri cumplite peste cuprinsul acestei lumi.

La Mănăstirea Sf. Ana din Rohi-Rohia

Din mănăstiri s'au ridicat făclierii culturei noastre; acolo în tainița chiliilor umbrite de darurile Sfântului Duh și zăvorite cu lacătul sfintei smerenii a dospit aluatul înțelepciunii celei mai presus de fire.

Acolo s'a împlinit lucrul cel greu de priceput pentru mintea sinedristului Nicodim: că oameni în vârstă s'au născut a doua oară, murind pentru o viață netrebnică și născându-se din nou pentru o viață nouă, dar care nu se mai învechește nici îmbătrânește, ci rămâne vecinic strălucitoare.

Acolo în mănăstiri și schituri, departe de puhoiul valurilor acestei lumi au trăit taumaturgii care prin baia celei de a doua naștere, prin sfânta spovedanie, au lecuit atâtea rane ale inimei, nelecuite de vracii cei din lumea cea dinafară. De aceea obștea neamului nostru a așezat mănăstirile la locul cel mai de cinste în casa sufletului său și în vifornițe spre ele își îndreaptă pașii în lungi pelerinajii.

Mănăstirea dela *Rohi-Rohia,* dela *Füzesmikola-Nicula,* dela *Maroshéviz-Toplița,* dela *Bikszád-Bixad,* dela *Piatra-Fântânelelor* sau dela *Maiszin-Moisei* își fac în fiecare an tot mai largă arie în conștiința obștei românești. Truditul suflet spre ele aleargă să se închine, cel puțin odată în an, cu deosebire la luminatul praznic dela *Sântă Mărie Mare* (15 August). Șirurile de pelerini, anul acesta, poate, vor fi și mai lungi pe potecile ce urcă spre sfânta mănăstire dela *Rohi-Rohia* și *Füzesmikola-Nicula.* PAISIE

Paciurea: Adormirea Maicii Domnului

VIAȚA MAICII DOMNULUI(!?) La mijlocul acestei luni se înalță în calea noastră, ca un amvon ceresc, sfânta zi de praznic a Adormirii Maicii Domnului. Mormântul Ei din Ghetsimani, deșert de sfântul trup care a fost luat în cer și așezat deadreapta fiului său și Mântuitorului nostru, este o propoveduire fără tăcere, iar sfintele ei brațe care au purtat pe Pruncul-Dumnezeu și pe Dumnezeu-Prunc, de acolo din cer se întind spre noi ocrotitoare, căci Ea este Mama noastră iubitoare, a tuturor.

Şi nu am putea fi învinuiţi că noi nu răspundem copleşitoarei sale iubiri. O dovadă sunt Sfintele Altare închinate Ei. Apoi bogata literatură devoţională faţă de Maica Domnului este altă dovadă că nu suntem tocmai ingraţi.

Dar pe cel mai devotat închinător al Maicii Domnului dacă l-ai ispiti să afli momente şi amănunte duioase din viaţa Maicii Domnului ai rămânea uluit de puţinătatea cunoştinţelor lui despre Aceia care-i obiectul ferventelor sale devoţiuni.

Dacă l-ai întreba de pildă, câţi ani a trăit pe pământ Maica Domnului, mai mult ca sigur, ar căsca ochii mari şi plini de mirarea întrebării, dar mai plini, mai surprinşi şi mai ruşinaţi de mirarea că... nu ştie. Şi la urma urmei de unde să ştie? Despre Viaţa Fiului Ei şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru avem, afară de Sfintele Evanghelii, câteva monumentale biografii, printre care şi pe cea românească a lui *Sterie Diamandi, Fiul lui Dumnezeu, Fiul omului*, nu de mult apărută.

Avem biografii de femei celebre, vrednice, foarte vrednice etc...

Dar *cea mai celebră, cea mai vrednică biografie* este aceea a Maicii Domnului şi Mântuitorului nostru.

Oare n'ar fi cuviincios să cunoaştem viaţa Ei zi de zi?! De unde?!... Incă (şi suntem în anul mântuirii, prin mijlocirea Maicii Domnului, 1943!) nu o avem!

Unde-i biograful Maicii Domnului?

Gh. I. O.

CÓPII DUPĂ CAZANIA LUI VARLAAM. In „Biserica şi Şcoala" dela Arad, anul XXXI, Nr. 16 din 15/28 Aprilie 1907, Petre Popa paroh gr. ort. român din Fugyivásárhely-Oşorheiu, semnala (cu data de 9 Martie 1907) într'un articolaş sub titlul: „O carte românească din anul 1643, că „la bisericuţa din filia Fugyi-Fughiu (pprezv. Orăzii-mari) se află o carte preţioasă. Faţada cărţii între nişte columne are următorul cuprins: *Carte românească de învăţătură* (la) duminecile peste an şi la praznice împărăteşti şi la svenţi mari. Cu zisa şi cu toată cheltuiala lui Vasile Voevodul şi Domnul ţara Moldovei, din multe scripturi tălmăcită *din limba slovenească* pe limba româneascâ de Varlaam mitropolitul din ţara Moldovei. In tiparìul domnesc în Iaşi în mânăstirea a trei s-titeli dela Hristos 1643.

– – – – – – – – – – –

Tot într'un loc cu acel tâlc, se află şi o altă Căzanie scrisă cu mâna lui Popa Gavril, locuitor în Sinteles, la anul 1733, – care se pricepea la copiat aşa de bine, că abia o poţi distinge de cele tipărite.

Intre anii 1699-1720, în jurul Orăzii-mari, prin nişte sate aflăm doi dascăli, V. Sturze şi un altul al cărui nume nu se poate desluşi, cari se îndeletnicesc cu traducerea de cărţi bisericeşti de pe altă limbă pe a noastră şi cu copiarea cărţilor trebuincioase la slujbele dumnezeeşti. Cu scrierea de cărţi bisericeşti s'a ocupat şi acest Popa Gavril, dela care încă au rămas câteva exemplare scrise cu bună simetrie şi grije. Confruntând căzania scrisă de Popa Gavril cu „Cartea de învăţătură şi *tălmăcită din multe scripturi*" de Varlaam, aflăm coincidenţe, asemănare textelor, mărginindu-se deosebirea la schimbul cuvintelor, datorit progresului ce a făcut limba. Conform acestor semne, cu o dumerire oareşicare am putea spune, că toate căzaniile ce sunt întrebuinţate la bisericile noastre, sunt luate din

G. Chirovici: In tinda bisericii

cartea lui Varlaam, care pentru noi Românii a servit de original atât pentru exemplarele tipărite, cât și pentru cele copiate de diacii vremii.

– – – – – – – – – –

Le-am dat aceste rânduri înainte de toate pentru a face cunoscută comoara din Fugyi-Fughiu și apoi, pentru a stârni gândul în alți confrați, să scotocească unghierele pretutindeni și să facă cunoscute cele găsite, obștei românești, ca așa bibliotecile episcopești, ori ale altor instituții să ni-le ceară la vremea sa și să ni-le adăpostească spre folosul generațiilor viitoare în loc mai bun, mântuindu-le astfel de mucegaiu, praf și paiangeni".

Cu acelaș gând, de odinioară, al Preotului Petre Popa, paroh gr. ort. român din Fugyivásárhely-Oșorheiu, am reprodus și noi aci aceste rânduri.

„Tribuna Ardealului" cu nețărmuitul sprijin al *D-lui Prof. Emil Hațieganu,* adună prin subsemnatul tot materialul ce se mai găsește în legătură cu Cazania lui Varlaam dela 1643, în această parte a Transilvaniei, spre a-l utiliza la alcătuirea monografiei comemorative cu care Editura ERAN vrea să prăznuiască întâi tricentenarul Cazaniei, urmând îndată acesteia retipărirea ei, pe care, cel mai târziu de Crăciun nădăjduim să o putem oferi obștei românești tot ca un „*Dar*", așa cum a fost oferită și acum trei sute de ani.

Am mai semnalat faptul, în coloanele acestei reviste, că am văzut o copie a Cazaniei lui Varlaam la fostul protopop Stavrofor, de pie memorie, Aurel Munteanu, pe care o găsise la biserica din Egerbegy-Agârbiciul de lângă Gyalu-Gilău. Copia, scrisă pe linii oarbe, cu literă mare imitând originalul era un adevărat monument.

Pe unde se va fi zărăstit această prețioasă copie, până acum n'am putut afla nicio știre.

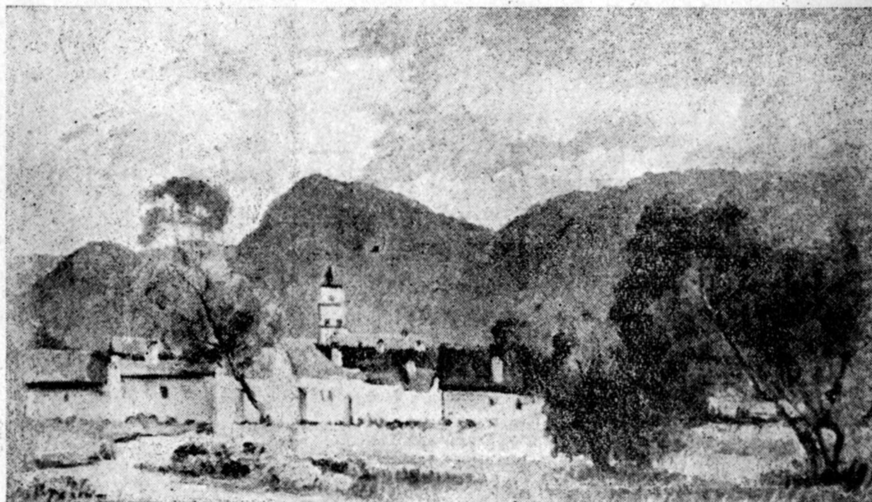
In Muzeul eparhial ortodox român din loc se mai găsește o copie, tot cu cirile, după Cazaniile praznicelor împărătești și la sfinți mari, făcută la Kupcsafalva-Cupșeni, lângă Magyarlápos-Lăpuș, în 1847. Dar întru cât la Nașterea Domnului are și pe a doua Cazanie ce nu există în ediția lui Varlaam dela 1643, probabil a fost copiată după retipăririle ulterioare, dela Râmnic 1748 sau 1781 cari pe lângă unele schimbări în textul Cazaniilor lui Varlaam (ca așezarea unor scurte introduceri la toate Cazaniile, înainte de Textul Evangheliei, lucru ce nu aparține originalului dela 1643), au mai intercalat și alte Cazanii sporind numărul lor dela 76 la 82.

Am dori ca distinsa preoțime a celor două biserici românești de aici să se insuflețească pentru această cauză unică. Aducerea la cunoștință a unei însemnări în vreun vechiu inventar sau pe o filă de Ceaslov despre Cazania lui Varlaam, o filă din ea, tipărită sau manuscris, va constitui o prețioasă colaborare și numele ostenitorilor spre plinirea acestui gând va fi așezat după cuviință la loc de cinste și vrednică pomenire în catastiful lucrării ce vrem să o închinăm la plinirea celor trei veacuri dela tipărirea Cazaniei lui Varlaam.

Pr. FL. MUREȘANU

DUMITRU OLARIU. A murit pe frontul caucazian, în fruntea escadronului său, în vârstă de 34 de ani. Fiu de păstori ardeleni, născut în Poiana, jud. Sibiu, a debutat în literatură în 1929 în paginile revistei „Țara Bârsei", colaborând apoi la alte publicații. De numele său e legată revista *Litoral* scoasă în 1939 împreună cu Cristea Grosu și Ioan Micu. Din viața lui de ardere pământească, de trecere înaripată, ne-au rămas un volum de poezii „Crângurile Cerului" apărut în 1939 și o plachetă tot de versuri „Crepuscul intim", în manuscris. „Când afectivă, când intelectualizată – scrie un prieten – emoția sa și-a aflat expresia în imagini plastice, uneori de o factură parnasiană, alteori ținând de modalitatea ermetică, – ceea ce vădește, deopotrivă, o sensibilitate fină și un spirit ascuțit al artizanatului artistic." Pentru crezul care i-a fost viața sa, pentru dăruirea-i neșovăitoare, el rămâne în amintirea noastră un poet al arderilor împlinit într'un destin eroic. Dăm în cuprinsul revistei poezia „La moartea unui camarad" în care prefigurează propria sa jertfă.

e. m.

Șt. Popescu: In Transilvania

IN COLECȚIA POPORALĂ

„VENIȚI DE LUAȚI LUMINĂ“

AU APĂRUT PÂNĂ ACUM URMĂTOARELE BROȘURI:

1. Pr. Fl. Mureșanu: DIN VIEȚILE SFINȚILOR, Antonie cel Mare, Macarie Eghipteanul și Efrem Sirul. Pag. 31, P. 0·20
2. D. E. Nicoară: MOARTEA PARINTELUI GRIGORIE. Pag. 30, P. 0·30.
3. Pr. Emil Nicolescu: DIN VIEȚILE SFINȚILOR, Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de Aur. Pag. 31. P. 0·30.
4. Augusta Rubenescu: DREPTATEA. Trei legende creștine. Pag. 40. P. 0·40.
5. V. Gr. Borgovan: TATAL NOSTRU în pilde din viața săteanului român. Pag. 32. P. 0·30.
6-7. Pr. Teodor Ciceu: PRAZNICELE legii noastre ortodoxe. Pag. 104. P. 1·20.
8. Pr. Augustin Faur: O mamă vrednică: ANASTASIA ȘAGUNA. Pag. 38. P. 0·40.
9. Pr. Emil Nicolescu: HRISTOS ȘI TINERETUL. Pag. 32. P. 0·40.
10. Gala Galaction: MUSTAFA EFENDI AJUNGE MACARIE MONAHUL. Pag. 32. P. 0·40.

De vânzare la Librăria Eparhială Kolozsvár-Cluj, P. A. Hitler 2

CĂRȚILE VIEȚII

COLECȚIE ÎNGRIJITA DE P. S. SA EPISCOPUL NICOLAE

Au apărut pană acum următoarele volume:

1. G. M. Ivanov: RODURI DIN CÂMPUL EVANGHELIEI. Pg. 140, P. 1·50.
2. Grigore Popa: STILURI DE VIAȚĂ. Pag. 137, P. 1·50.
3. Pr. Ion Goron: TÂLCUIRI. Pag. 141, P. 1·50.
4. Pr. Il. V. Felea: DUMNEZEU ȘI SUFLETUL ÎN POEZIA ROMÂNĂ CONTIMPORANĂ. Pag. 111, P. 1.40.
5. Victor Stanciu: MINUNATE SUNT LUCRURILE TALE! Pag. 162, P. 1·50.
6. Prot. Ion Goron: MEDITAȚII la Evangheliile din Duminecile și sărbătorile de peste an. Pag. 167, P. 1.70.
7. Pr. Il. V. Felea: PAISIE ȘI PAISIANISMUL. Pag. 51, 70 fileri.
8. † Nicolae Colan: MEDALIOANE. Pag. 120, P. 1.50.
9. Prot. Dr. L. G. Munteanu: VIAȚA MÂNTUITORULUI NOSTRU ISUS HRISTOS. Pag. 340. Prețul: P. 2·50.
10. Emil Fiedler: OMUL CEL NOU, în românește de Părintele Nicolae. Pag. 150. Prețul: P. 2·—.
11. Dr. E. Nicoară: LA RĂSCRUCEA VIEȚII. Pag. 100. Prețul P. 1.50.
12. Prot. Dr. L. G. Munteanu: VIAȚA SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL. Pag. 248, Prețul: 2·50 P.
13. Prot. Ion Goron: ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU. Pag. 148. Prețul: 2·— P.
14. Arhimandritul Ioan Schakhovskoy: LAUDA ÎNVIERII, în românește de Gheorghe Suciu. Pag. 78. Prețul: 1·50 P.
15. Prot. Dr. L. G. Munteanu: VIAȚA SFÂNTULUI APOSTOL ȘI EVANGHELIST IOAN. Pag. 248. Prețul: 3·50 P.

Toate acestea, precum și alte multe cărți bisericești și literare se găsesc la LIBRĂRIA EPARHIALA, KOLOZSVÁR, PIAȚA HITLER ADOLF No. 2.

TIPOGRAFIA EPARHIEI
ORTODOXE ROMÂNE
KOLOZSVÁR-CLUJ

Conducător responsabil:
Iuliu Stămurean

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR, CU BINECUVÂNTAREA P. S. SALE EPISCOPULUI NICOLAE

EDITOR ŞI REDACTOR RESPONSABIL: Prof. L. G. MUNTEANU

ABONAMENTUL PE UN AN 10 PENGEI - UN NUMĂR 1 P.
PENTRU ROMÂNIA 450 LEI. - UN NUMĂR 40 LEI

REDACȚIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, EPISCOPIA ORT. ROMÂNĂ, PIAȚA HITLER A. 18.
ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA HITLER A. 2.

o-o

ÎN ACEST NUMĂR:

Prof. L. G. MUNTEANU: Slujbaşi şi misionari
V. SĂMĂRTINEANU: In țarina copilăriei mele
EUGENIA MUREŞANU: Poveste de vacanță
NINA CRUCIN: Printre valuri (poezie)
VALENTIN RAUS: Descântecul
DUMITRU OLARIU: La moartea unui camarad (poezie)
ILIE MĂNIȚIU: Fecioarei pe lemn (poezie)
VIRGIL ŞOTROPA: In port (poezie)
A. W. SCHÜRMANN: Frumuseţile din bisericile mânăstirilor româneşti (traducere de Iuliu Moisil)
L. G. MUNTEANU: Badea Niță
TITUS POIENARU: Toamnă şi Târziu, în noapte... (poezii)
RADU CUCUTĂ: Trusturile Japoniei

EMIL NICOLESCU şi e. m.: CRONICA LITERARĂ: Viața Sfântului Apostol şi Evanghelist Ioan. Nebănuitele trepte

PAISIE, Pr. FL. M. şi e. m.: INSEMNĂRI: Mânăstirile noastre. Viața Maicii Domnului(!?). Cópii după Cazania lui Varlaam. Dumitru Olariu

COPERTA NOASTRĂ: MAICA DOMNULUI

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. - Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.